

IOSUD – UNIVERSITATEA „DUNĂREA DE JOS” DIN GALAȚI

Școala doctorală de Științe Fundamentale și Inginerești

TEZĂ DE DOCTORAT

REZUMATUL TEZEI DE DOCTORAT

**CALITATEA PRODUSELOR AGROALIMENTARE ROMÂNEȘTI
ÎN CONTEXT EUROPEAN**

Doctorand

PĂDURE B. Decebal-Ștefăniță

Președinte	Prof univ.dr.ing. Gabriela Elena BAHRIM Universitatea "Dunărea de Jos" din Galați
Conducător științific	Prof. univ.dr.ing. Nicoleta STĂNCIUC Universitatea "Dunărea de Jos" din Galați
Conducător științific în cotutelă	Prof. univ.dr.ing. Petru ALEXE Universitatea "Dunărea de Jos" din Galați
Referenți științifici	Prof. univ.emerit dr.ing. dr. h.c. Valeriu TABĂRĂ Academia de Științe Agricole și Silvicultură "Gheorghe Ionescu-Șișești", București Conf. univ. dr. ing. Nastasia BELC Institutul Național de Bioresurse Alimentare, București Prof. univ. dr. ec. dr. ing. habil. Silvius STANCIU Universitatea "Dunărea de Jos" din Galați

Seria I 7 Ingineria produselor alimentare Nr. 10

GALAȚI

2020

MULȚUMIRI

Doresc să aduc mulțumiri în primul rând coordonatorilor științifici, doamnei prof. dr. ing. Nicoleta Stanciuc și domnului prof. dr. ing. Petru Alexe fără de care prezenta lucrare nu ar fi fost scrisă.

Le mulțumesc coordonatorilor și întregii echipe pentru că mi-au oferit posibilitatea de a aborda și sintetiza această temă de doctorat într-o manieră personală, acordându-mi oportunitatea de a aduce în atenția comunității științifice inginerești, componenta de „poveste” care integrează caracteristicile tehnologice ale produsului. Abordarea propusă poate aduce plus valoarea atât de necesară menținerii produselor locale pe o piață din ce în ce mai concurențială.

Mulțumesc de asemenea domnului deputat Alexandru Stănescu, fermier și președinte al Comisiei de Agricultură din Camera Deputaților a Parlamentului României pentru că a înțeles importanța introducerii politicilor publice în domeniul calității produselor agroalimentare. Calitatea de deputat i-a permis să contribuie instituțional la elaborarea și aprobarea Legii 133/2019 privind înființarea Agenției pentru Calitatea și Marketingului Produselor Agroalimentare. Mulțumesc președintelui României, domnului Klaus Werner Iohannis, pentru promulgarea Legii 133/2019 într-o perioadă politică complicată a României. Aș vrea să menționez la acest capitol și colaborarea cu domnul europarlamentar Mihai Țurcanu pentru dialogul instituțional purtat cu Directoratul General pentru Agricultură – DG Agri din cadrul Comisiei Europene pe tematica calității și promovării produselor agroalimentare, precum și pentru includerea propunerilor trimise în raportul aferent Standardului Dublu realizat de Parlamentul European în anul 2018. Mulțumesc domnilor Emil Dumitru și Aurel Simion, secretari de stat în cadrul Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, pentru că au înțeles și susținut politicile publice privind calitatea produselor agroalimentare românești. Apreciez contribuția kolei mele drd. ing. Adriana Elena Radu (Balaban) la realizarea materialelor pentru Parlamentul European și Parlamentul României.

Mulțumesc tuturor colegilor din mediul asociativ pentru suport și răbdarea de a asculta la fiecare întâlnire cu decidenții publici discursul meu legat de calitatea și promovarea produselor agroalimentare românești.

Le mulțumesc membrilor comisiei de îndrumare Prof. dr. ing. Gabriela Râpeanu, Prof. dr. ing. Iuliana Aprodu, Prof. dr. ing. Elisabeta Botez pentru interesul și suportul acordat subiectului pe parcursul realizării și implementării soluțiilor propuse prin această teză de doctorat.

Consider că este de datoria fiecăruia dintre noi să contribuim la un viitor mai bun pentru copiii noștri, iar teza mea de doctorat reprezintă începutul unui plan de acțiuni menit să schimbe radical abordarea în materie de calitate și promovare a produselor agroalimentare românești.

Dedic lucrarea celor 3 copii ai mei, Ana, Mara și Călin, precum și soției mele Oana.

Galați, 3 iulie 2020

Drd. Decebal-Ștefăniță PĂDURE

Cuprins

INTRODUCERE	4
1. SCURTĂ ANALIZĂ CRITICĂ A CONTEXTULUI ACTUAL	7
2. OBIECTIVELE TEZEI DE DOCTORAT	10
CAPITOLUL 4	11
CERCETĂRI PRIVIND GRADUL DE CUNOAȘTERE AL SCHEMELOR DE CALITATE NAȚIONALE ȘI EUROPENE	11
4.2. Metode de investigație	11
4.3. Colectarea datelor	11
4.4. Prelucrarea datelor	11
4.5. Concluzii parțiale	11
CAPITOLUL 5	13
ANALIZĂ CALITATIVĂ ȘI CANTITATIVĂ A PROBLEMATICII SCHEMELOR DE CALITATE LA NIVEL EUROPEAN	13
5.1. Scurt preambul și obiective	13
5.2. Metode de investigație	13
5.3. Rezultate ale analizei cantitative	13
5.4. Problematika standardului dublu	15
5.5. Concluzii parțiale	17
CAPITOLUL 6	19
AGENȚIA NAȚIONALĂ PENTRU CALITATEA ȘI MARKETINGUL PRODUSELOR AGROALIMENTARE	19
6.1. Scop și obiective.....	19
6.2. Metode de investigație	19
6.5. Concluzii parțiale	20
CAPITOLUL 7	21
ELABORAREA ȘI IMPLEMENTAREA SCHEMELOR DE CALITATE PENTRU PRODUSELE AGROALIMENTARE ÎN ROMÂNIA	21
7.1. Scop și obiective.....	21
7.2. Condiții de recunoaștere europeană a schemelor de calitate naționale	21
7.3. Metodologie de redactare a unei scheme de calitate.....	21
7.4. Propunere schemă voluntară de certificare a calității „Calitate Garantată”	22
7.5. Propunere schemă voluntară de certificare a calității „Rețetă Consacrată”	22
7.6. Utilizarea blockchain-ului în securizarea informațiilor schemelor de calitate	24
7.7. Programul Național de Dezvoltare Rurală – Măsura 3	25
7.8. Concluzii parțiale	25
CAPITOLUL 8. CONCLUZII GENERALE	27
CAPITOLUL 9. PERSPECTIVE DE CONTINUARE A CERCETĂRII	30
CAPITOLUL 10. LISTA LUCRĂRILOR PUBLICATE	32
BIBLIOGRAFIE	34

INTRODUCERE

Politicile și programele agroalimentare actuale evidențiază necesitatea unei schimbări în abordare care să permită orientarea spre o producție agroalimentară durabilă din punct de vedere social și ecologic. În acest sens, noile politici sunt adesea bazate pe modele orientate spre piață (*market-led models*), care adaugă valoare anumitor produse sau practici distinctive [1]. În acest context, sunt definite „schemele de calitate”, în care anumitor produse sau caracteristici din producția alimentară li se atribuie o anumită superioritate care le permite producătorilor să obțină prețuri premium.

În acest context, au apărut schemele alimentare de calitate ca soluții locale/regionale pentru economiile rurale. Ele cuprind atât producția de alimente de specialitate, dar și „inovații instituționale, marketing direct, lanțuri scurte de aprovizionare, sisteme alimentare locale și reînnoirea practicilor alimentare artizanale și a bucătăriei regionale” [26]. Astfel, schemele de calitate implică domenii sau regiuni în care este implementată o astfel de strategie: când anumitor produse sau caracteristici particulare din producția alimentară li se atribuie o anumită sau mai multe caracteristici superioare, care le permite producătorilor să obțină prețuri premium sau să acceseze piețe exclusiviste. Produsul alimentar de calitate este, de asemenea, o strategie adoptată de instituțiile publice pentru a susține agricultura la scară mică și durabilă.

Motivația abordării domeniului reprezentat de schemele de calitate și a instrumentelor de promovare a produselor agroalimentare a reprezentat-o situația sectorului agroalimentar românesc și direcția de dezvoltare în care se îndrepta începând cu sfârșitul anului 2016, caracterizată prin lipsa de coerență a măsurilor incluse în programele de dezvoltare rurală și absența politicilor publice care să vizeze măsuri orientate către piață, în contextul în care producătorii europeni se concentrează pe deschiderea de noi piețe de desfacere folosind mijloace de acțiune indirecte pentru sprijinirea fermierilor și a producătorilor din statele membre. Creșterea deficitului de balanță comercială este influențat de diferențele crescânde între importul de produse cu valoare adăugată și exportul materiilor prime din sectorul agroalimentar. Lipsa unor obiective de țară asumate la nivel politic, administrativ și asociativ au poziționat România într-o zonă de vulnerabilitate majoră din punct de vedere al securității alimentare.

Scopul lucrării de față îl reprezintă crearea unui cadru strategic național pentru implementarea unor măsuri specifice și a unor instrumente tehnologice și de marketing pentru certificarea produselor agroalimentare românești, ca o componentă generatoare de eligibilitate pentru acțiunile de promovare.

Obiectivele tezei de doctorat au fost:

- 1) poziționarea calității produselor agroalimentare românești în contextul european, în concordanță cu politicile europene privitoare la calitatea produselor agroalimentare;
- 2) stabilirea cadrului conceptual și procedural în vederea introducerii noțiunii de calitate certificată și “**produse de calitate**” în abordarea suportului financiar oferit produselor agroalimentare pentru programele de informare a consumatorilor și de promovare a produselor;
- 3) elaborarea cadrului conceptual și procedural pentru certificarea produselor agroalimentare prin crearea unor scheme de calitate naționale și generarea instrumentelor specifice de promovare către producători și procesatori;

- 4) crearea unor instrumente de promovare și informare a consumatorilor cu privire la avantajele consumului de produse agroalimentare certificate în conformitate cu schemele de calitate instituite la nivel național și european;
- 5) crearea și implementarea unei politici privind calitatea produselor agroalimentare, prin promovarea la nivelul decidentului public a unor obiective strategice naționale care să ducă la schimbarea statutului României din exportator de „subvenție europeană” în vânzător important pe piața mondială a produselor cu valoare adăugată, ca strategie viitoare de creștere economică.

Primele trei capitole ale lucrării reprezintă un studiu documentar privind situația contextului actual în care funcționează schemele de calitate și a fost realizat atât la nivel național cât și la nivel european. Elaborarea studiului s-a bazat pe studierea legislației în domeniul vizat precum și a noțiunilor teoretice privind calitatea produselor în general și a produselor agroalimentare în particular.

Următoarele două capitole reprezintă o analiză cantitativă și calitativă privind gradul de cunoaștere în rândul consumatorilor a noțiunilor legate de schemele de calitate corelate cu obiceiurile de cumpărare, precum și o analiza a bazelor de date naționale și europene cu produsele certificate conform schemelor de calitate. În conținutul capitolului cinci regăsim studiul asupra calității duale a alimentelor comercializate pe piața europeană, problemă cunoscută sub denumirea de „**dublul standard**”. La finalul acestei analize a fost formulată o soluție legislativă pentru rezolvarea situației la nivel european.

În capitolul șase s-a propus un instrument legislativ destinat promovării politicilor publice privind calitatea produselor agroalimentare. Contribuțiile se regăsesc în documentele care au stat la baza redactării Legii 133/2019 pentru înființarea **Agenției pentru Calitatea și Marketingul Produselor Agroalimentare**, lege promulgată la data de 11 iulie 2019. Legea are ca scop promovarea obținerii de produse agroalimentare certificate conform unui sistem de calitate voluntară, denumite generic „produse de calitate”. Un alt scop al legii este acela de a asigura un marketing corespunzător acestor produse.

Prin schemele de calitate propuse în capitolul șapte al tezei de doctorat, părțile interesate își vor putea înregistra la autoritatea competentă referențialele de certificare, iar atestarea produselor conform referențialelor înregistrate va contribui la dezvoltarea unor produse competitive pe piața, care să se bucure de un brand recunoscut și protejat.

Politica de certificare/atestare a produselor va constitui un avantaj care va conduce la creșterea competitivității exploatațiilor și unităților de procesare prin comercializarea de produse cu valoare adăugată ridicată și calitate superioară, fiind un punct de plecare în politica de calitate regională cu accente pe condițiile privind achizițiile publice de alimente, taxare și impozitare, precum și alocarea de bugete pentru promovare.

Dacă schema „Calitate Garantată” reprezintă soluția pentru dezvoltarea schemelor de calitate regională, propunând un mecanism european simplu, transparent și eficient destinat entităților legitime de a multiplica bunele practici europene în domeniul certificării la nivel național, schema „Rețetă Consacrată”, prin noul mecanism propus în prezenta lucrare, reprezintă un mijloc eficient de protecție al patrimoniului național din sectorul alimentar reprezentat de produsele care au o prezență dovedită pe piață mai mare de 30 de ani, adică o generație conform abordării europene.

Utilizarea blockchain-ului în securizarea informațiilor schemelor de calitate prezintă o importanță deosebită crescând nivelul de siguranță a informațiilor referitoare la produsele de pe întreg lanțul de aprovizionare.

Prin implementarea și continuarea măsurilor prezentate în lucrare, România va putea să genereze cadrul pentru:

- crearea și implementarea unor politici publice privind calitatea produselor agroalimentare;
- introducerea conceptului de „calitate certificată” a produselor agroalimentare ca suport pentru programele de finanțare a informării consumatorilor și promovarea produselor;
- realizarea unui cadru general privind certificarea produselor agroalimentare conform unei scheme de calitate naționale;
- generarea instrumentelor de promovare pentru produsele agroalimentare certificate conform unei scheme de calitate;
- diseminarea către producători și procesatori a informațiilor privind avantajele certificării produselor agroalimentare;
- informarea consumatorilor cu privire la avantajele consumului de produse agroalimentare certificate în conformitate cu schemele de calitate instituite la nivel european și național;
- stabilirea unor obiective strategice naționale care să ducă la schimbarea statutului României din exportator de „subvenție europeană” în vânzător important pe piața mondială a produselor cu valoare adăugată;
- introducerea în definiție a calității produselor agroalimentare și a caracteristicilor legate de metodele de producție, originea materiilor prime, locul de producție și a istoriei produsului;

Prezenta lucrare poate reprezenta un început pentru dezvoltarea și recunoașterea valorilor reprezentate de produsele agroalimentare românești. Prin continuarea activității de cercetare se poate atinge dezideratul de a face din **produsele agroalimentare românești** atât un motiv de **mândrie națională**, cât și un **motor al creșterii economice**.

1. SCURTĂ ANALIZĂ CRITICĂ A CONTEXTULUI ACTUAL

Politicile și programele agroalimentare actuale evidențiază necesitatea unei schimbări în abordare care să permită orientarea spre o producție agroalimentară durabilă din punct de vedere social și ecologic. În acest sens, noile politici sunt adesea bazate pe modele orientate spre piață (*market-led models*), care adaugă valoare anumitor produse sau practici distinctive [1]. În acest context, sunt definite „schemele de calitate”, în care anumitor produse sau caracteristici din producția alimentară li se atribuie o anumită superioritate care le permite producătorilor să obțină prețuri premium.

Retorica producției alimentare construită ca răspuns la multitudinea de revendicări sociale și de mediu, inclusiv creșterea exigențelor consumatorilor pentru produse de calitate alimentară superioară, a fost însoțită de necesitatea unei comunicări mai intense a particularităților calității producției prin construirea de mărci locale și regionale [14,24,25].

În acest context, au apărut schemele alimentare de calitate ca soluții locale/regionale pentru economiile rurale. Ele cuprind atât producția de alimente de specialitate, dar și „inovații instituționale, marketing direct, lanțuri scurte de aprovizionare, sisteme alimentare locale și reînnoirea practicilor alimentare artizanale și a bucătăriei regionale” [26]. Astfel, schemele de calitate implică domenii sau regiuni în care este implementată o astfel de strategie: când anumitor produse sau caracteristici particulare din producția alimentară li se atribuie o anumită sau mai multe caracteristici superioare, care le permite producătorilor să obțină prețuri premium sau să acceseze piețe exclusiviste. Produsul alimentar de calitate este, de asemenea, o strategie adoptată de instituțiile publice pentru a susține agricultura la scară mică și durabilă.

Motivația abordării domeniului reprezentat de schemele de calitate și a instrumentelor de promovare a produselor agroalimentare a reprezentat-o situația sectorului agroalimentar românesc și direcția de dezvoltare în care se îndrepta începând cu sfârșitul anului 2016, caracterizată prin lipsa de coerență a măsurilor incluse în programele de dezvoltare rurală și absența politicilor publice care să vizeze măsuri orientate către piață, în contextul în care producătorii europeni se concentrează pe deschiderea de noi piețe de desfacere folosind mijloace de acțiune indirecte pentru sprijinirea fermierilor și a producătorilor din statele membre. Lipsa de acțiune a decidentului public național a reprezentat o „subminare” a potențialului de creștere economică pe care România îl are în sectorul agroalimentar [26,27,28].

Creșterea deficitului de balanță comercială este influențat de diferențele crescânde între importul de produse cu valoare adăugată și exportul materiilor prime din sectorul agroalimentar. Lipsa unor obiective de țară asumate la nivel politic, administrativ și asociativ au poziționat România într-o zonă de vulnerabilitate majoră din punct de vedere al securității alimentare. Dezvoltarea evidentă a capacităților de producție din sectorul agroalimentar, dezvoltare bazată pe investițiile finanțate prin fonduri europene a fost lipsită de o strategie națională coerentă, fapt ce a dus la dezechilibre între producția agricolă, capacitățile de procesare și nevoile consumatorilor interni și internaționali. Conform Institutului Național de Statistică (INS), în anul 2019, exporturile FOB au însumat 69.003 milioane euro, iar importurile CIF au însumat 86.284 milioane euro. Deficitul balanței comerciale (FOB/CIF) în anul 2019 a fost de 17.281 milioane euro, mai mare cu 2.164 milioane euro decât cel înregistrat în anul 2018. Potrivit aceluiași date, preluate în tabelul 1, deficitul balanței comerciale a României cu produse agroalimentare, a fost de aproximativ 2 miliarde de euro, în relația cu UE deficitul înregistrat fiind de 3,4 miliarde de euro.

Tabel 1. Situația balanței comerciale a produselor agroalimentare din anul 2019 [29]

Specificare	Exporturi Free on Board (FOB)			Importuri FOB		
	2019			2019		
	Milioane euro	Pondere în total export (%)	în % față de 2018	Milioane euro	Pondere în total import (%)	în % față de 2018
TOTAL	69.003	100	+1,9	86.284	100	+4,2
din care, în relație cu U.E.	52.835	76,6	+1,6	64.400	74,6	+4,1
Alimente și animale vii	4.773	6,9	+13,1	6.762	7,8	+11,4
din care, în relație cu U.E.	2.515	3,6	-2	5.912	6,9	+12,2

Se poate observa că piața internă a fost acaparată de interesele companiilor transnaționale ale căror bugete ridicate de marketing au influențat major decizia de cumpărare a consumatorului român. Orice încercare de introducere a unei politici publice orientate în interesul producătorilor naționali a fost contracarată de structurile asociative ale companiilor multinaționale.

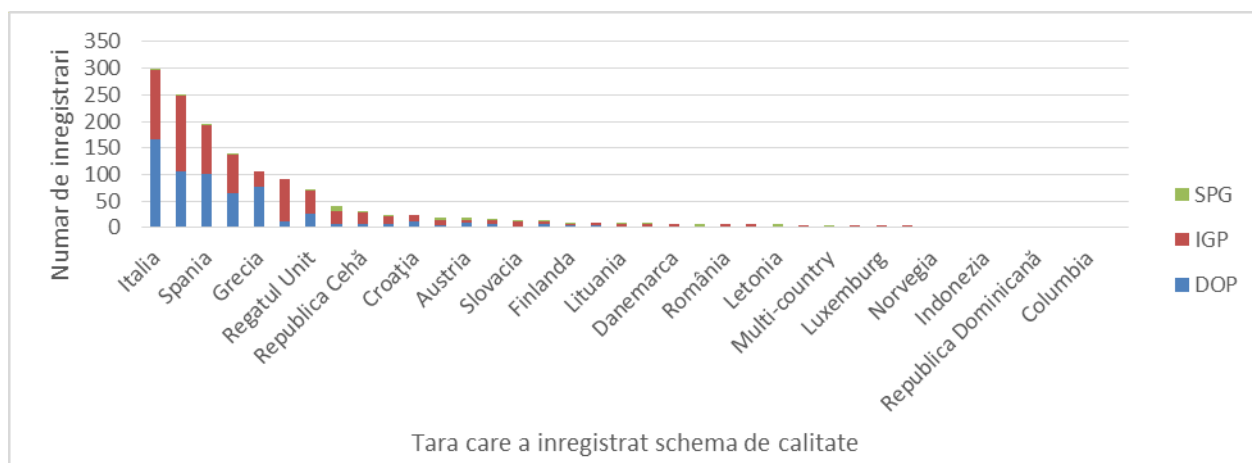

Figura 1. Evoluția numărului de produse înregistrate la nivel european conform bazei de date DOOR a C.E. [31]

În ceea ce privește produsele înregistrate și protejate sub diferite scheme de calitate, Comisia Europeană a creat o baza de date pentru înregistrările de origine (DOOR), instrument care susține strategia de calitate europeană a produsului agroalimentar prin furnizarea unui sistem IT modern, pentru diseminarea datelor publice cu privire la DOP-uri (denumiri de origine protejate), IGP (Indicații geografice protejate) și STG (Specialități Tradiționale Garantate) din Europa.

Din **Figura 2** se poate observa faptul că printre țările cu cele mai numeroase produse înregistrate, conform bazei DOOR, se numără Italia, Spania și Grecia.

REZUMATUL TEZEI DE DOCTORAT
 CALITATEA PRODUSELOR AGROALIMENTARE ROMÂNEȘTI ÎN CONTEXT EUROPEAN
 PĂDURE B. Decebal-Ștefăniță

Numărul de dosar	Țara	Denumirea	Tipul cererii	Date	Stare:
<input type="text"/>	RO - Românit	<input type="text" value="... [ALL Product Classes] ..."/>	<input type="text" value="..."/>	<input type="text" value="..."/>	<input type="text" value="..."/>
RO/PGI/0005/02473	România	Telemea de Sibiu	IGP	16/10/2019	Înregistrată
RO/PGI/0005/02174	România	Cârnați de Pleșcoi	IGP	04/10/2019	Înregistrată
RO/PGI/0005/02510	România	Plăcintă dobrogeană	IGP	16/05/2019	Depusă
RO/TSG/0005/02457	România	Salată tradițională cu icre de crap	SPG	16/04/2019	Depusă
RO/PGI/0005/02234	România	Scrumbie de Dunăre afumată	IGP	03/12/2018	Înregistrată
RO/PGI/0005/2476	România	Salată cu icre de ștriucă de Tulcea	IGP	06/07/2018	Depusă
RO/PGI/0005/02361	România	Cașcaval de Săveni	IGP	27/04/2017	Depusă
RO/PDO/0005/01183	România	Novac afumat din Țara Bârsei	IGP	06/04/2017	Înregistrată
RO/PDO/0005/01182	România	Telemea de Ibănești	DOP	15/03/2016	Înregistrată
RO/PGI/0005/01280	România	Salam de Sibiu	IGP	19/02/2016	Înregistrată
RO/PGI/0005/0763	România	Magiun de prune Topoloveni	IGP	08/04/2011	Înregistrată

Figura 2. Produse românești în evidențele bazei de date DOOR a CE [31]

Conform DOOR, România avea 11 înregistrări în evidențele acestei baze de date la data de 13 decembrie 2019. Produsele înregistrate pe o schemă de calitate erau 7, dintre care 6 ca IGP, 1 ca DOP și 4 dosare depuse în vederea obținerii înregistrării (3 IGP și 1 STG) (**Figura 3**).

Scopul lucrării de față îl reprezintă crearea unui cadru strategic național pentru implementarea unor măsuri specifice și a unor instrumente tehnologice și de marketing pentru certificarea produselor agroalimentare românești, ca o componentă generatoare de eligibilitate pentru acțiunile de promovare.

O acțiune concretă în acest sens este Legea 133/2019 pentru înființarea Agenției pentru Calitatea și Marketingul Produselor Agroalimentare, promulgată la data de 11 iulie 2019. Legea are ca scop promovarea obținerii de produse agroalimentare certificate conform unui sistem de calitate voluntară, denumite generic „**produse de calitate**”. Un alt scop al legii este acela de a asigura un marketing corespunzător acestor produse. Obiectivul legii este acela de a promova consumul de produse de calitate, obținute conform unui sistem voluntar de certificare a calității, denumit în continuare **schemă de calitate**, instituit prin legislație europeană sau națională. Pe lângă componenta economică reprezentată de creșterea cererii de piață adresată produselor agroalimentare românești, schemele de calitate contribuie și la o conservare a calității produselor cu denumiri consacrate [32].

2. OBIECTIVELE TEZEI DE DOCTORAT

Scopul lucrării de față îl reprezintă crearea unui cadru strategic național pentru implementarea unor măsuri specifice și a unor instrumente tehnologice și de marketing pentru certificarea produselor agroalimentare românești, ca o componentă generatoare de eligibilitate pentru acțiunile de promovare. În contextul critic analizat, obiectivele tezei de doctorat au fost:

- 1) poziționarea calității produselor agroalimentare românești în contextul european, în concordanță cu politicile europene privitoare la calitatea produselor agroalimentare;
- 2) stabilirea cadrului conceptual și procedural în vederea introducerii noțiunii de calitate certificată și **“produse de calitate”** în abordarea suportului financiar oferit produselor agroalimentare pentru programele de informare a consumatorilor și de promovare a produselor;
- 3) elaborarea cadrului conceptual și procedural pentru certificarea produselor agroalimentare prin crearea unor scheme de calitate naționale și generarea instrumentelor specifice de promovare către producători și procesatori;
- 4) crearea unor instrumente de promovare și informare a consumatorilor cu privire la avantajele consumului de produse agroalimentare certificate în conformitate cu schemele de calitate instituite la nivel național și european;
- 5) crearea și implementarea unei politici privind calitatea produselor agroalimentare, prin promovarea la nivelul decidentului public a unor obiective strategice naționale care să ducă la schimbarea statutului României din exportator de „subvenție europeană” în vânzător important pe piața mondială a produselor cu valoare adăugată, ca strategie viitoare de creștere economică.

CAPITOLUL 4.

CERCETĂRI PRIVIND GRADUL DE CUNOAȘTERE AL SCHEMELOR DE CALITATE NAȚIONALE ȘI EUROPENE

4.2. Metode de investigație

Acest studiu calitativ este bazat în principal pe chestionar semi-structurat în profunzime și adresat unui eșantion de consumatori din România. Metodele de investigație au presupus analize calitative prin realizarea unui chestionar aplicat consumatorilor români.

4.3. Colectarea datelor

Eșantionul a avut la bază un număr de 162 de respondenți, format din bărbați și femei din mediul rural și urban, cu vârste de până în 18 ani, între 18 și 50 de ani, precum și peste 50 de ani.. Metoda de eșantionare aplicată fiind aleatoare. Colectarea datelor a fost realizată la nivel național în perioada mai-iunie 2019. Metoda de colectare a datelor a fost realizată în format electronic, completarea fiind neasistată. Întrebările formulate au fost de tip deschis și au permis selectarea mai multor răspunsuri. Rata de răspuns a fost de 100%. Toate datele au fost culese cu acceptul persoanelor participante. Nu s-a aplicat niciun criteriu de selecție al respondenților.

4.4. Prelucrarea datelor

Prelucrarea datelor în termeni de statistică descriptivă, tabele de contingență și testul χ^2 (pentru a scoate în evidență asocierile dintre variabile) a fost realizată cu ajutorul softului SPSS (SPSS Statistics 20, IBM Software Group, Chicago, IL). În primă etapă a fost verificată consistența internă a datelor prin intermediul coeficientului Cronbach alfa. Un chestionar ca să fie sigur și consistent trebuie să fie format din întrebări (itemi) care să reflecte un anumit atribut, să manifeste o varianță comună, să coreleze unele cu altele. Consistența internă este asigurată atunci când fiecare întrebare din chestionar este relevantă la rezultatul global al chestionarului. Valoarea coeficientului Cronbach alfa ia valori cuprinse între 0 și 1 și pragul limită minim acceptat este de 0,7. Valoarea obținută în cadrul acestui studiu a fost **0,864**, ceea ce indică o consistență internă foarte bună a datelor.

4.5. Concluzii parțiale

Scopul studiului de față a fost acela de a analiza pe baze statistice gradul de informare al consumatorilor români cu privire la schemele de calitate naționale și europene din perspectiva elaborării unui cadru conceptual pentru implementarea unor măsuri specifice și de elaborare a unor ghiduri și scheme de calitate, cu caracter voluntar, orientate spre cerințele actuale ale consumatorului român. Studiul s-a concentrat asupra 162 de respondenți, ca participanți importanți în mecanismul pieței, ca element care definește consumul ca un moment distinct al vieții sociale. Studiul și-a propus stabilirea unui model de consum durabil bazat pe gradul de informare și pe deciziile de achiziție ale respondenților.

Într-o primă etapă s-au investigat și prelucrat statistic informațiile colectate cu privire la preferințele legate de locul și momentul achiziției de produse alimentare. S-a constatat că atunci când aprovizionarea se realizează la sfârșit de săptămână, primele trei locuri de aprovizionare preferate de către participanți sunt: supermarketul (35,8%), piața permanentă (29,63%) și magazinul de producător (21,60%). Atunci când aprovizionarea se realizează lunar, primele trei locuri de aprovizionare sunt: magazinul online (37,65%), direct de la producător (32,10%) și supermarket (27,78%). Interesant este că în timpul săptămânii, cel mai mare procent de respondenți (40,74%) se aprovizionează de la magazinele de cartier, urmate de supermarket și aprovizionare. Se poate aprecia că respondenții preferă magazinele de cartier, cu o frecvență de achiziție săptămânală.

Analiza statistică comparativă a evidențiat că cea mai mare pondere a participanților nu preferă aprovizionarea de la piața volantă, magazin online sau aprovizionare. Preferate nu sunt nici magazinele de producător sau aprovizionarea directă de la producător. În plus, nu este preferată achiziționarea de produse alimentare de la magazine de producător și din magazine online.

Important de menționat este faptul că, printre caracteristicile care influențează foarte des decizia de achiziție a produselor se numără, calitatea, încrederea, gustul, mirosul, aspectul, cât de sănătoase sunt și termenul de valabilitate. De asemenea cea mai mare parte dintre respondenți rareori țin cont de aspecte precum: reclamă, promoții, etichetă, controlul unui terț verificator, de existența unor studii comparative legate de produs, dar și de existența unui QR code pentru accesul la informații. Astfel, relevant în contextul tezei de doctorat, care orientează cercetarea din capitolele viitoare, este evidențierea factorului foarte frecvent de influență în achiziția unui produs alimentar și anume **calitatea** (69,75%), starea de sănătate pe care o induce (53,70%), urmat de aspect (52,47%), gust (51,23%) și încrederea în produs (50,62%). Luând în considerare răspunsurile pentru foarte des și frecvent, s-a constatat că principalul factor de decizie în achiziția produselor alimentare este **calitatea** cu **95,06%**, urmată de aspect cu 91,36% și alimentele sănătoase cu 85,8%.

Mare parte dintre cei chestionați afirmă faptul că încurajează consumul de produse alimentare locale, regionale, românești, rareori încurajând consumul de produse alimentare din import, al economiei sociale și provenite de pe lanțul scurt de aprovizionare.

Se impune, prin urmare, stabilirea unei strategii privind calitatea și marketing produselor alimentare românești (Capitolul 6) și de elaborare și implementare a unor scheme de calitate pentru produsele agroalimentare în România (Capitolul 7).

CAPITOLUL 5.

ANALIZĂ CALITATIVĂ ȘI CANTITATIVĂ A PROBLEMATICII SCHEMELOR DE CALITATE LA NIVEL EUROPEAN

5.1. Scurt preambul și obiective

Obiectivele acestui capitol au fost acelea de a realiza o analiză calitativă și cantitativă a situației actuale din bazele de date care conțin date publice cu privire la schemele de calitate. Perspectiva este aceea de stabilire a unor imagini concrete cu exemple de bună practică de management teritorial sau strategii de planificare economică orientate spre conexiuni directe între calitatea produselor agroalimentare din anumite regiuni și consumatori. De asemenea, capitolul, în antiteza exemplurilor de bună practică, parcurge o analiză critică a problematicii standardelor duble, actualitatea lor și exemple.

5.2. Metode de investigație

Metodele de investigație au presupus analize cantitative și calitative ale informațiilor existente în baza de date pentru înregistrările de origine conform bazelor de date europene DOOR și E-ambrosia.

Rezultatele cercetării corespund datei de 7 decembrie 2019, când au fost regăsite în DOOR un număr de 1.460 produse înregistrate, 218 dosare depuse și 30 dosare publicate în vederea finalizării procedurii de înregistrare.

5.3. Rezultate ale analizei cantitative

Analizând numai produsele înregistrate ca DOP, IGP sau STG (**Figura 5.1.**) se poate observa că schema IGP are cele mai multe înregistrări 756, adică 51,78%, urmată de schema DOP (642, adică 43,97%), iar cele mai puține înregistrări au fost identificate pentru schema STG unde numărul de certificări este de 62, reprezentând 4,25%.

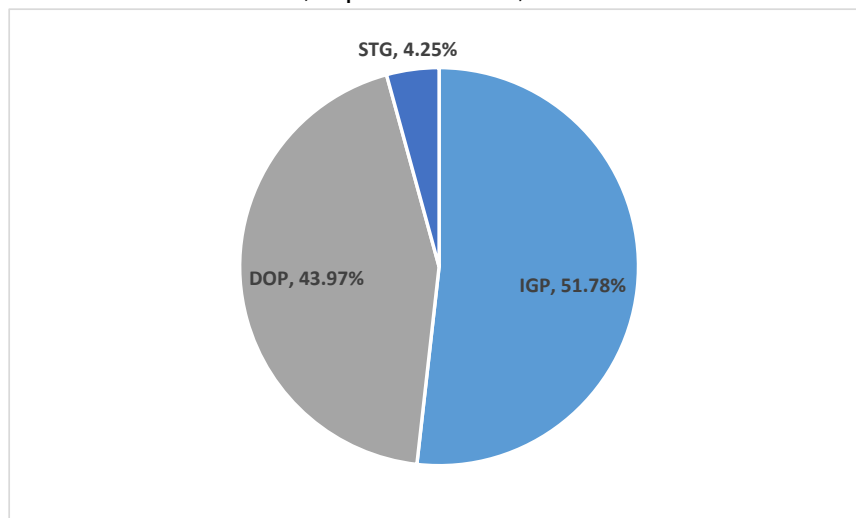

Figura 5.1. Înregistrări în DOOR după tipul de schemă de certificare [31]

Analizând clasele de produs pentru care s-a făcut înregistrarea, s-a constatat că majoritatea certificărilor au fost acordate fructelor, legumelor și cerealelor, al căror număr este de 391 (26,78%), urmate de brânza cu 246 de înregistrări (16,85%) și 197 la produsele din carne (Figura 5.2.).

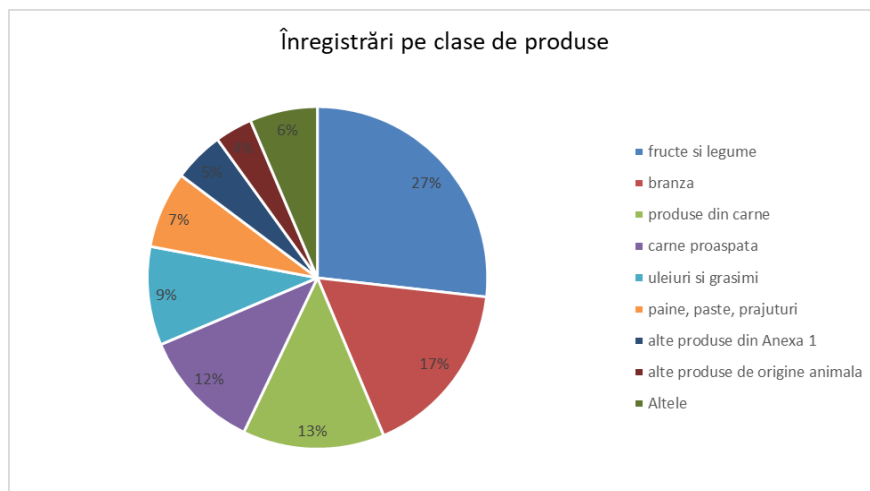

Figura 5.2. Înregistrări în DOOR după clasa de produs aferentă înregistrărilor [31]

Cele mai frecvent certificate produse provin din Italia (299 nume de produse înregistrate sub denumirea de IGP, DOP și TSG, adică 20,48% din toate numele de produse înregistrate), urmată de Franța (250) și Spania (196), țări care în total dețin peste 50% din numărul total de înregistrări (Figura 5.3.).

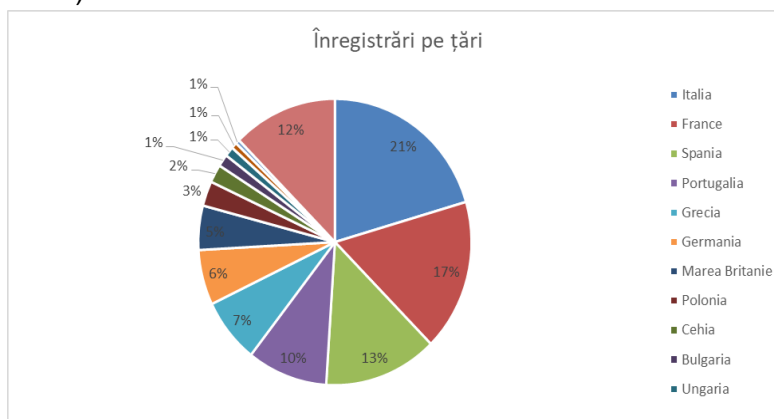

Figura 5.3. Înregistrări în DOOR după țara de origine a produselor înregistrate [31]

În ceea ce privește numărul înregistrărilor în DOOR în funcție de țara de origine a produselor înregistrate, cea mai mare pondere o deține Italia cu 21%, urmată de Franța cu 17% și Spania cu 13% (Figura 5.3.). Conform datelor prezentate în tabelul 5.1. au fost înregistrate 1460 de produse, dintre care 642 DOP, 756 IGP și 62 STG. De asemenea Italia și Franța dețin cele mai numeroase înregistrări, totalizând 299, respectiv 250.

În ceea ce privește tipurile de certificări, cele de tip IGP dețin o pondere de 51,78% din total, urmat de cele DOP, cu 43,97%, precum și STG cu 4,25%. Cele mai multe certificări de produse sunt regăsite în Italia 20,48% și Franța 17,12% (Tabel 5.2.).

Pe baza informațiilor precizate, se poate afirma că schemele de calitate reprezintă unul dintre instrumente care nu numai că protejează produsele agroalimentare naționale și regionale,

ci și ajută prin regimuri de reglementare (mecanisme de control al calității și monitorizare) la crearea de *produse europene obținute local*, în conformitate cu legislația UE.

Baza de date **e-ambrosia** – registrul indicațiilor geografice din UE, reprezintă noua platformă care înlocuiește bazele de date **e-bacchus** (vin), **DOOR** (alimente) și **e-spirit** (pentru băuturi spirtoase), simplificând căutarea produselor.

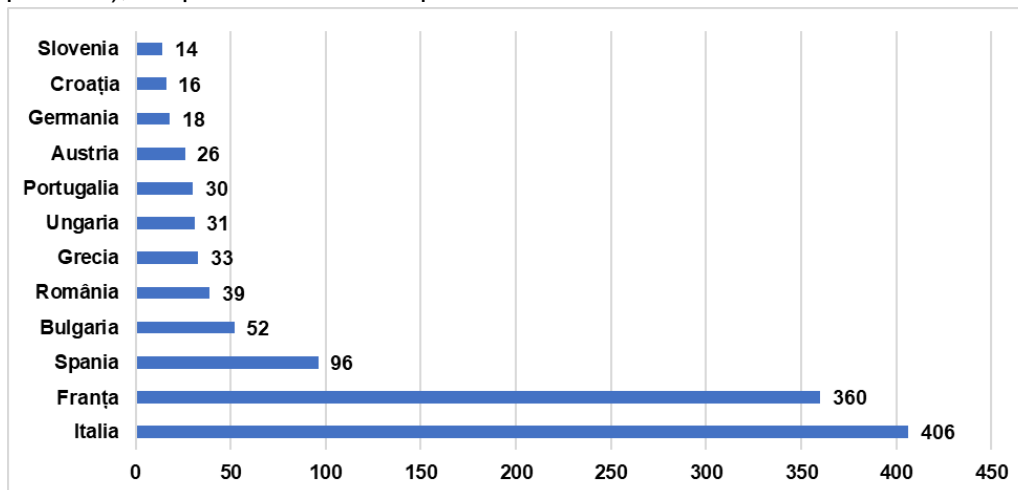

Figura 5.4. Situația numărului de înregistrări pentru produsele vinicole cu Denumire de Origine Protejată (DOP) [31]

Conform bazei de date E-ambrosie, Italia a avut înregistrate cele mai multe produse cu Denumire de Origine Protejată și anume 406, urmată de Franța cu 360 de produse și Spania cu 96 de produse înregistrate DOP (**Figura 5.4.**).

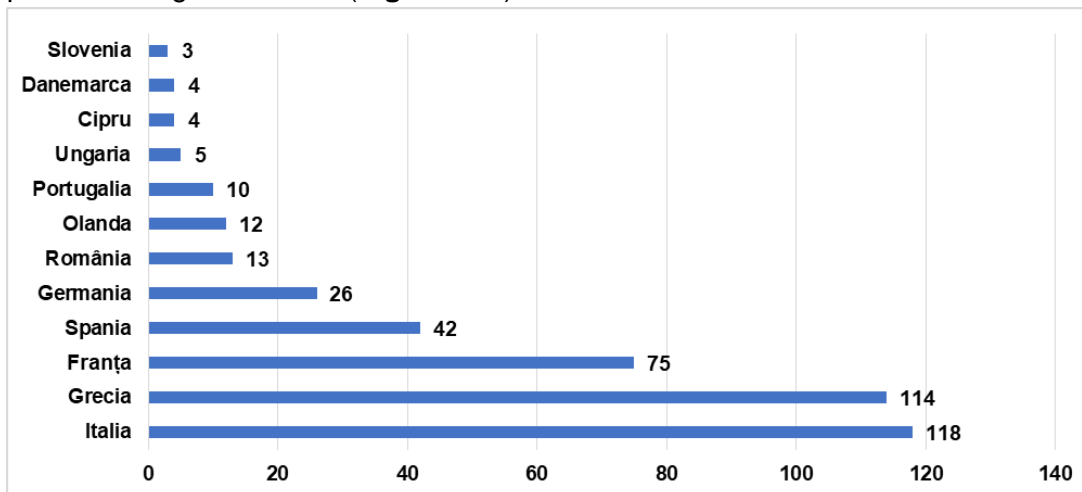

Figura 5.5. Situația numărului de înregistrări pentru produsele vinicole cu Indicație Geografică Protejată (IGP) [31]

5.4. Problematika standardului dublu

Situația europeană a „dublului standard”

Problema a ieșit în prim plan în ultimele luni ale anului 2017 când autoritățile din Ungaria au notificat Comisiei un proiect de lege care viza producătorii ce ar fi nevoiți să plaseze „etichete de avertizare” pe produsele de calitate inferioară.

Directorul general adjunct și director al informațiilor pentru consumatori și alimentație în cadrul asociației europene a companiilor multinaționale Food Drink Europe (FDE), Dirk Jacobs, a declarat părților interesate că diferite rețete nu înseamnă neapărat calitatea duală, însă situația din piață îl contrazice.

Batoanele de pește „Igloo” vândute în Slovacia au un conținut de pește mai scăzut (58%) decât același produs de marcă comercializat în Austria (65%). Același produs vândut în Marea Britanie, Olanda și Portugalia are de asemenea un conținut scăzut de pește (58%).

Un alt exemplu îl reprezintă băutura Coca-Cola, care are diferențe semnificative de gust în cele două țări analizate. În Slovacia, gustul este ușor dulce, în timp ce în Austria este dulce. Există, de asemenea, indicații diferite pe etichetă, cu sirop fructo-glucozic în Slovacia și zahăr în Austria, fără însă ca ambalajul sau denumirea să difere.

Brânza Emental din Slovacia nu are structura caracteristică sau aspectul specific cu care este cunoscută această specialitate de brânză, având culoarea galben deschis și textura cu găuri mai mici. Produsul vândut în Austria are aspectul, culoarea și textura caracteristice sortimentului (Figura 5.10.).

Figura 5.6. Brânza Emental din Slovacia și Austria [53]

Problema identificată, soluția propusă

2019, decembrie 9 – Formularea și depunerea unui amendament de către doamna europarlamentară Gabriela Carmen Avram pe opinia AGRI la raportul anual pentru concurență.

“Salută faptul că regulamentul Omnibus stabilește, la articolul (6), alineatul (2), litera (c) prevederi menite să ajute statele membre să administreze aspectele legate de dublul standard, inclusiv în cazul produselor agroalimentare. Invită Comisia să ia în calcul o reglementare aplicabilă la nivel european prin care toate produsele comercializate pe piața unică să fie cuprinse într-un Registru European al Produselor Comercializate pe Piața Europeană, acordând în acest fel un caracter unic produsului comercializat cu denumire și ambalaj identic. Completarea registrului ar trebui să se facă prin autodeclarare de către operatorul economic care introduce pentru prima oară pe piața UE produsul și ar trebui să conțină informațiile pe care le regăsim pe eticheta produsului, în cazul produselor alimentare REG. (UE) 1169/2011. Măsura ar trebui aplicată și produselor fabricate în țările terțe și comercializate în piața unică. În acest fel consumatorul european va avea un acces permanent și rapid la o bază de date unde va putea vedea caracteristicile produsului pe care dorește să îl achiziționeze, iar decizia sa de cumpărare să fie una asumată în deplină cunoaștere a informațiilor despre produs, iar concurența să nu fie afectată de practici comerciale bazate pe dublul standard.”

5.5. Concluzii parțiale

Scopul acestui capitol a fost acela de a realiza o analiză cantitativă și calitativă a produselor obținute la nivel european prin scheme de calitate instituite de regulamente (analiza cantitativă) și o analiză critică a problematicii standardelor duble (analiză calitativă).

Analiza cantitativă a presupus identificarea și cuantificarea produselor obținute în diferite scheme de calitate la nivel european, pe țări, categorii de produse, categorii de scheme de calitate. În ceea ce privește tipurile de certificări, cele de tip IGP dețin o pondere de 51,78% din total, urmat de cele DOP cu 43,97%, precum și STG cu 4,25%. Cele mai multe certificări de produse sunt regăsite în Italia 20,48% și Franța 17,12%. Principalele produse obținute în sisteme de certificare sunt fructe și legume, cu un procent de 26,78%, urmate de brânzeturi, cu un procent de 16,85% și produse din carne cu 13,49%. De asemenea în cazul produselor vinicole Italia și Franța au înregistrate cele mai multe produse DOP și IGP.

Valoarea de vânzare a produselor certificate a fost, în medie, de două ori mai mare decât valoarea de vânzare a unor produse similare fără niciun fel de certificare. Coeficientul de multiplicare a valorii de vânzare se ridică la 2,85 pentru vinuri, 2,52 pentru băuturile spirtoase și 1,5 pentru produsele agroalimentare [91].

Există un avantaj economic clar pentru producători în ceea ce privește comercializarea și creșterea vânzărilor, datorită calității deosebite și reputației acestor produse și faptului că, pentru a obține produse autentice, consumatorii sunt dispuși să aloce bugete mai mari de cheltuieli [91].

Indicațiile geografice reprezintă 15,5% din totalul exporturilor de produse agroalimentare ale UE. Vinurile au rămas cele mai importante produse, atât în ceea ce privește valoarea vânzărilor totale (51%), cât și în ceea ce privește comerțul extra-UE (50%). SUA, China și Singapore sunt primele destinații ale produselor IG din UE, reprezentând jumătate din valoarea exporturilor de produse IG.

Analiza calitativă a evidențiat problematica calității duale a produselor pe piața europeană, în special a produselor alimentare, reprezentată de fapt o lipsă de informare (voită sau nu) a consumatorului cu privire la diferențele calitative existente la produsele cu denumire și ambalaj identic comercializate pe piața unică europeană.

Pentru o informarea corectă a consumatorului considerăm că o **reglementare**, aplicabilă la nivel european, prin care toate produsele comercializate pe piața unică să fie cuprinse într-un **Registru European al Produselor Comercializate pe Piața Europeană** – EU DTP (EU database of trade products) ar putea acorda un caracter unic produsului. Completarea EU DTP ar trebui să se facă prin autodeclarare de către operatorul economic care introduce pentru prima oară pe piața UE produsul și ar fi necesar să conțină informațiile obligatorii în eticheta produsului conform Reg. (UE) 1169/2011.

În acest fel și produsele vrac, sau cu ambalaj foarte mic vor putea avea informațiile publice, la dispoziția consumatorului. Totodată, măsura se va aplica și produselor fabricate în țările terțe, dar comercializate în spațiul UE. Dacă un operator economic comercializează produse cu ingrediente diferite pe piețele statelor membre, va trebui să declare în registrul propus, fiecare variantă de produs, aceasta fiind asociată cu o unică denumire în baza de date.

După înregistrare produsul va primi un cod unic la nivel european și producătorul va fi obligat să menționeze acest număr/cod (QR, EAN etc) pe eticheta produsului astfel încât consumatorul să poată avea acces și prin mijloace electronice (telefon mobil, tabletă etc) la

REZUMATUL TEZEI DE DOCTORAT
CALITATEA PRODUSELOR AGROALIMENTARE ROMÂNEȘTI ÎN CONTEXT EUROPEAN
PĂDURE B. Decebal-Ștefăniță

informațiile cu caracter public, obligatorii pentru etichetare, despre produs (ingrediente, valori nutriționale etc).

În acest fel consumatorul european va avea un acces permanent și rapid la o bază de date unde va putea vedea caracteristicile produsului pe care dorește să îl achiziționeze, iar decizia sa de cumpărare să fie una asumată în deplină cunoaștere a informațiilor despre produs.

Recomandarea făcută nu are nici un fel de caracter limitativ sau de interdicție asupra comerțului, ci doar de mărirea nivelului de transparență a informațiilor de la producător la consumator.

CAPITOLUL 6.

AGENȚIA NAȚIONALĂ PENTRU CALITATEA ȘI MARKETINGUL PRODUSELOR AGROALIMENTARE

6.1. Scop și obiective

Implementarea schemelor de calitate este un proces dezvoltat pe mai multe niveluri care nu necesită în mod necesar soluții *win-win*. De exemplu, marketingul alternativ (adică direct, local) necesită dezvoltarea unor instrumente de informare și educare intensivă a consumatorilor cu privire la importanța și scopul schemelor de calitate. De asemenea, trebuie acordată o atenție deosebită acestor instrumente pentru a acoperi o gamă largă de consumatori, astfel încât să permită fermierilor să rămână pe piețe alternative.

Obiectivele acestui capitol sunt:

- Acțiuni de advocacy și lobby, necesare pentru promovarea unei acțiuni specifice, așa cum este inițiativa care stă la baza Legii 166/2019.
- Prezentarea de exemple de bune practici referitoare la schemele de calitate, contextul economic-social actual, precum propunerea și etapele procesului legislativ.
- Prezentarea inițiativei de înființare a **Agenției naționale pentru calitatea și marketingul produselor agroalimentare**, prin prezentarea contextului și motivației, a etapelor legislative de elaborare, a impactului așteptat la nivel macroeconomic, social, politic etc.

6.2. Metode de investigație

Tehnicile de investigație utilizate în acest capitol au avut la bază: metode calitative și cantitative. Principalele tehnici utilizate sunt prezentate în Tabelul 6.1.

Tabel 6.1. Metode de investigație utilizate

Metode calitative utilizate	Metode cantitative utilizate
Interviuri cu experți în domeniu	Sondaje de opinie
Analiză de text	Analiza datelor primare și secundare
Analiza literaturii de specialitate	
Analiza legislației	
Focus grupuri	
Acțiuni de lobby și advocacy	

În vederea propunerii celor două scheme de calitate generală, „Rețetă Consacrată” și „Calitate Garantată”, a fost înaintată către Secretarul de Stat al Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale o propunere referitoare la aceste două scheme de calitate, respectând următoarele cerințe:

- să fie deschise tuturor producătorilor;
- să implice respectarea unor specificații obligatorii ale produsului, acest lucru va fi verificat de autoritățile publice sau de un organism independent de inspecție;

- să fie transparente și să asigure trasabilitatea completă a produselor; 6.4. Agenția Națională pentru Calitatea și Marketingul Produselor Agroalimentare

6.5. Concluzii parțiale

Prin acțiunile de lobby și advocacy s-a putut promova acțiunile specifice care au stat la baza inițiativei Legii 133/2019 privind înființarea Agenției Naționale pentru Calitatea și Marketingul Produselor Agroalimentare.

Organizațiile care au format o asociere informală în vederea promovării proiectului de lege au fost reprezentate de Asociația pentru Promovarea Alimentului Românesc – APAR, BIO România și Federația Producătorilor de Produse Tradiționale din România.

Pentru înțelegerea cât mai bună a modelelor de lobby și bune practici internaționale, referitoare la schemele de calitate a fost analizată agenția austriacă AMA-Marketing. Această agenție urmărește activități precum managementul calității produselor agroalimentare austriece, transferul de informații dar și dezvoltarea și promovarea produselor certificate. Ponderea mare de alimente certificate în coșul de cumpărături al cetățenilor austrieci reflectă succesul schemelor de calitate din sectorul agroalimentar implementate la nivel de țară.

Demersul privind adoptarea Legii nr. 133/2019 - Lege pentru înființarea Agenției pentru Calitatea și Marketingul Produselor Agroalimentare reprezintă doar un exemplu de bună practică pe care trebuie să îl urmeze reprezentanții organizațiilor neguvernamentale, în calitatea lor de reprezentanți legitimi ai intereselor sectorului din care provin. Este foarte importantă păstrarea poziției de independență în dialogul cu decidentul public, precum și cunoașterea în amănunt a etapelor procesului legislativ.

Dezvoltarea coordonată a unor politici publice pentru marketingul produselor agroalimentare de calitate reprezintă primul pas coerent pentru transformarea sectorului agroalimentar românesc. Trecerea de la stadiul de exportator al materiilor prime, caracteristic economiilor în curs de dezvoltare, către acela de producător consacrat al produselor cu valoare adăugată ridicată poate fi șansa României de a face din produsul agroalimentar nu numai un motiv de mândrie națională cât și un motor de creștere economică, oferind astfel fermierilor, producătorilor și procesatorilor un mediu sustenabil de dezvoltare.

O a doua componentă a politicii publice bazate pe calitate este aceea a încurajării consumului de produse obținute conform unor scheme de calitate naționale sau europene. În acest sens consumatorul român va avea posibilitatea de a alege informat produsul pe care îl va achiziționa.

CAPITOLUL 7.

ELABORAREA ȘI IMPLEMENTAREA SCHEMELOR DE CALITATE PENTRU PRODUSELE AGROALIMENTARE ÎN ROMÂNIA

7.1. Scop și obiective

Scopul și obiectivele prezentate în capitolul 7 sunt:

- prezentarea condițiilor de recunoaștere europeană a schemelor de calitate națională, cu scopul de a cunoaște măsurile specifice pentru organizarea și realizarea schimbului de informații, cunoașterea standardelor și a reglementărilor tehnice în vigoare, în vederea promovării produselor și înlăturării barierelor comerciale;
- dezvoltarea instrumentelor metodologice și procedurale pentru elaborarea unor scheme naționale de calitate, cu exemplificare pentru următoarele scheme voluntare de certificare a calității "Produs de Calitate Garantată" și „Rețetă Consacrată”;
- implementarea blockchain-ului în lanțul de aprovizionare al produselor certificate,
- prezentarea Programului Național de Dezvoltare Rurală – Măsura 3, ca instrument de finanțare a certificării produselor și promovării acestora.

7.2. Condiții de recunoaștere europeană a schemelor de calitate naționale

Pentru recunoașterea schemelor de calitate, România trebuie să respecte cerințele din Hotărârea 1016/2004 privind măsurile pentru organizarea și realizarea schimbului de informații în domeniul standardelor și reglementărilor tehnice, precum și al regulilor referitoare la serviciile societății informaționale între România și statele membre ale Uniunii Europene, precum și Comisia Europeană cu modificările și completările ulterioare transpune Directiva 2015/1535 referitoare la procedura de furnizare de informații în domeniul reglementărilor tehnice și al normelor privind serviciile societății informaționale [94,95].

7.3. Metodologie de redactare a unei scheme de calitate

Schemele de certificare voluntară a calității instituite la nivel național sau cele generate de operatorii privați pot, de asemenea, ajuta consumatorii să fie încrezători în calitatea produselor pe care le aleg. În plus față de sistemele UE, există un număr mare de sisteme private sau naționale de calitate sau logo pentru calitatea alimentelor, care acoperă o gamă largă de inițiative și care funcționează între întreprinderi sau între întreprinderi și consumatori.

În urma consultării cu părțile interesate, Comisia Europeană a elaborat orientări care indică cele mai bune practici pentru funcționarea acestor sisteme: Comunicarea Comisiei – Orientări privind cele mai bune practici pentru sistemele de certificare voluntară pentru produsele agricole și produsele alimentare.

7.4. Propunere schemă voluntară de certificare a calității „Calitate Garantată”

Schema de calitate generală, denumită „Calitate Garantată”, este un mecanism prin care părțile interesate își pot înregistra la autoritatea competentă schemele de calitate naționale bazate pe un referențial regional.

Schema cuprinde procedura și specificațiile pentru recunoaștere, metoda de evaluare a conformității, modalitățile prin care se pot modifica specificațiile validate, documente de referință (legislația specifică), beneficiarii eligibili ai schemei, definiții, un logo, precum și modele de formulare.

Prin propunerea înaintată au fost definite aspecte privind criteriile de eligibilitate a solicitanților, modelul pentru cererea de înregistrare a schemelor, modul de comunicare și transmitere a documentelor între solicitanți, autoritate și comitetul de experți, precum și atribuțiile acestora. Schemele propuse de către solicitanți trebuie să aibă la bază documente care să evidențieze caracteristicile superioare ale produselor agroalimentare specificate în cadrul schemelor.

Au fost stabilite criteriile de evaluare și acceptare a solicitanților care vor dori să înregistreze produse în cadrul schemei propuse, precum și termenul în care părțile implicate trebuie să depună/răspundă/soluționeze, după caz.

Pentru o mai bună înțelegere, mai jos este prezentată o schemă a procedurii propuse.

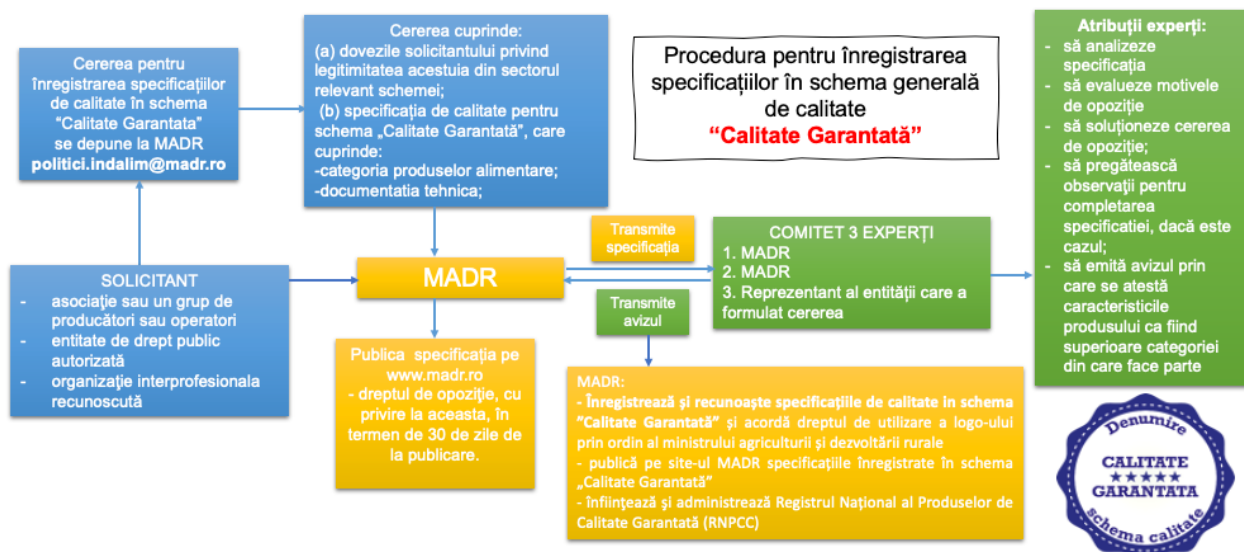

Figura 7.1 Schema privind procedura pentru înregistrarea specificațiilor în schema generală de calitate „Calitate Garantată”

7.5. Propunere schemă voluntară de certificare a calității „Rețetă Consacrată”

În cadrul primei scheme, denumită „Rețetă Consacrată” s-a elaborat un mecanism pentru înregistrarea la autoritatea competentă a referențialelor de certificare bazate pe o utilizare dovedită pe piață a produselor alimentare pe o perioadă care depășește 30 de ani, precum și un mecanism prin care producătorii/procesatorii își pot atesta produsele conform referențialelor înregistrate la autoritatea competentă ca și Rețete Consacrate.

Schema cuprinde procedura privind înregistrarea produselor în cadrul acesteia, procedura de atestare a produselor înregistrate în cadrul schemei, specificațiile pentru recunoașterea schemei, metoda de evaluare a conformității, modalitățile prin care se pot modifica specificațiile validate, documente de referință (legislația specifică), beneficiarii eligibili ai schemei, definiții, o propunere de logo, precum și modele de formulare.

Mecanismul de funcționare al Schemei „Rețetă Consacrată” a fost structurat în două etape:

Etapa 1 se referă la procedura de înregistrare a produselor în cadrul schemei naționale de calitate „Rețetă Consacrată”. În textul propunerii au fost definite aspecte privind solicitanții eligibili, cererea pentru înregistrarea produselor, modul de comunicare și transmitere a documentelor între solicitanți, autoritate și comitetul de experți, precum și atribuțiile acestora. Au fost stabilite criteriile de evaluare și acceptare a solicitanților care vor dori să înregistreze produse în cadrul schemei „Rețetă Consacrată”, precum și termenul în care părțile implicate trebuie să depună/răspundă/soluționeze, după caz. De asemenea, a fost propus și un comitet de experți care vor analiza, evalua, soluționa și aviza cererile de înregistrare a produselor în schemă. Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale are un rol esențial în acest mecanism, prin emiterea Ordinului de Ministru prin care schema propusă va fi recunoscută la nivel național.

Pentru o mai bună înțelegere, mai jos este prezentată o schemă a primei etape:

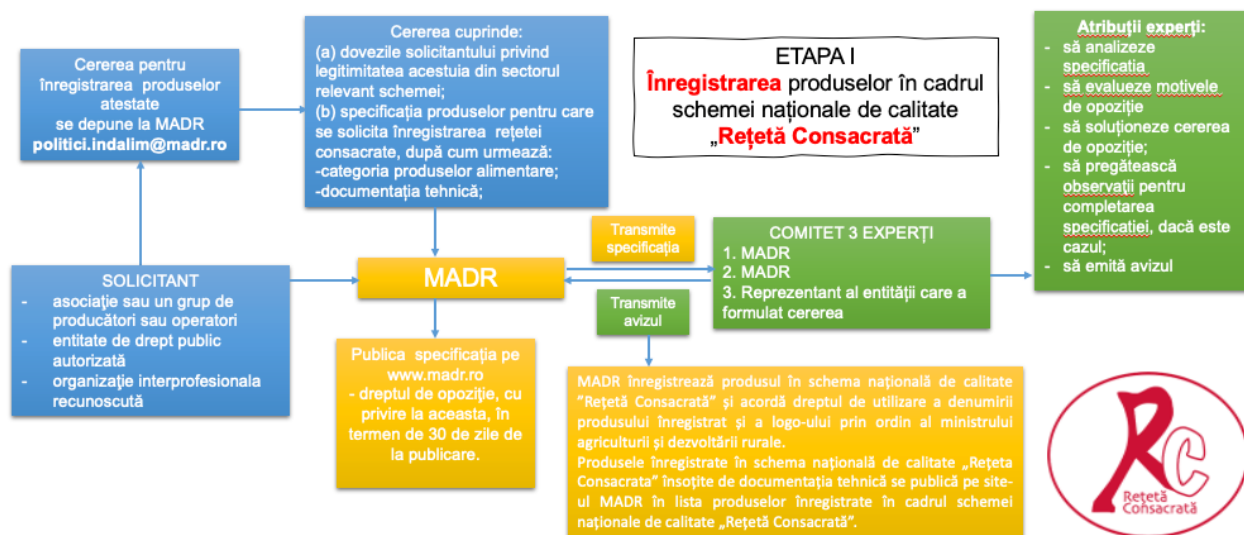

Figura 7.2 Procesul privind înregistrarea produselor în cadrul schemei naționale de calitate „Rețetă Consacrată” (Etapa I)

Etapa a II a prezintă procedura de atestare a produselor înregistrate în cadrul schemei naționale de calitate „Rețetă Consacrată”. În această etapă au fost detaliate aspecte privind solicitanții eligibili, cererea pentru atestarea produselor, criteriile de evaluare și acceptare a solicitanților care vor dori să înregistreze produse în cadrul schemei. Autoritățile competente vor verifica atât documentele, cât și veridicitatea în teren a celor declarate în cererea de atestare. Au fost elaborate modalitățile de comunicare între toate părțile implicate, precum și termenul de depunere/soluționare.

Pentru o mai bună înțelegere, mai jos este prezentată o schemă a celei de-a doua etape:

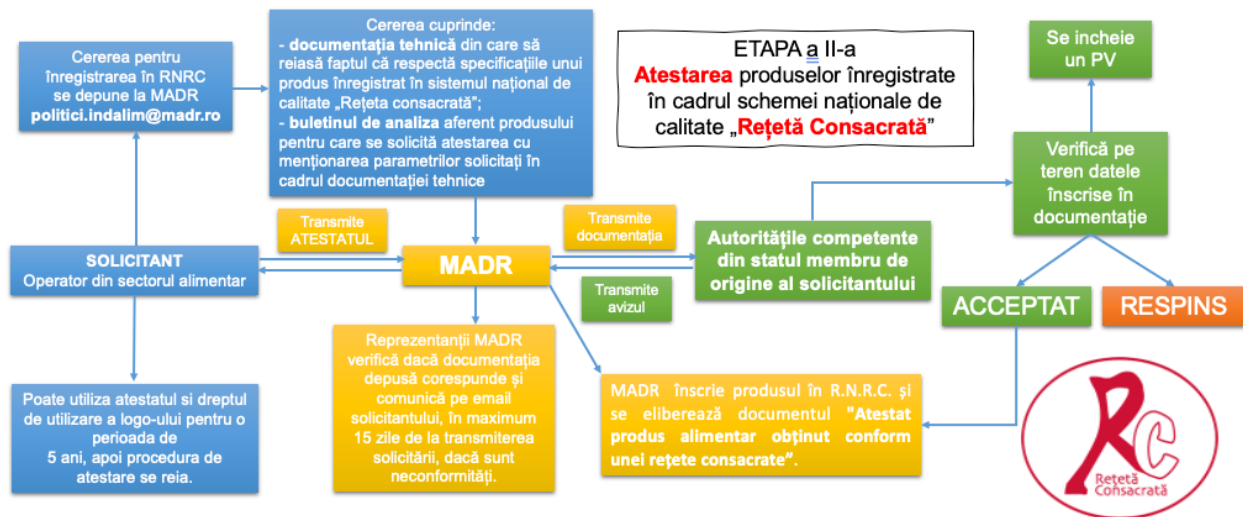

Figura 7.3 Schema privind atestarea produselor înregistrate în cadrul schemei naționale de calitate „Rețetă Consacrată” (Etapa II)

7.6. Utilizarea blockchain-ului în securizarea informațiilor schemelor de calitate

Lanțul alimentară la nivel mondial este bazat pe multi-actori precum fermieri, companii de transport, angroșiști și comercianți, distribuitori și retail.

Figura 7.7. (secțiunea superioară, fluxul fizic) ilustrează o versiune simplificată a sistemului de aprovizionare cu alimente, precum și principalele faze și actori ai acestuia. Acest sistem actual este până în prezent ineficient și nesigur. Schimbul de bunuri se bazează pe procese de decontare complexe și pe hârtie, în timp ce aceste procese nu sunt transparente, cu riscuri mari între cumpărători și vânzători în timpul schimbului de valoare. Deoarece tranzacțiile sunt vulnerabile la fraude, intermediarii se implică, crescând costurile globale ale transferurilor. Se estimează costul lanțurilor de aprovizionare operaționale ca fiind două treimi din costul final al mărfurilor. Astfel, există mult spațiu pentru optimizarea lanțurilor de aprovizionare, prin reducerea efectivă a costurilor de exploatare. În sfârșit, atunci când oamenii cumpără produse pe plan local, nu sunt conștienți de originile acestor mărfuri sau de amprenta ecologică a producției.

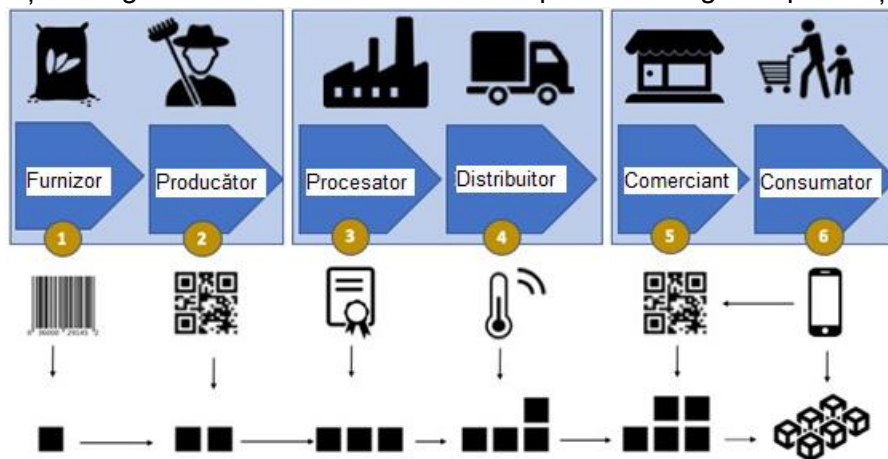

Figura 7.4. Prezentarea utilizării blockchain-ului

În **figura 7.7.** este prezentată tehnologia blockchain-ului, în care consumatorul final are toate informațiile despre produs, de la furnizor până la comerciant.

Utilizarea tehnologiei blockchain în acest context nu doar că oferă un grad ridicat de transparență și trasabilitate pentru consumatorul final, dar reduce semnificativ riscul ca diverși participanți din lanțul de aprovizionare să devieze de la standardul la care s-a făcut atestarea inițială a produselor.

7.7. Programul Național de Dezvoltare Rurală – Măsura 3

Sistemele de calitate instituite la nivelul Uniunii sau la nivel național, inclusiv schemele de certificare a exploatațiilor pentru produsele agricole și alimentare oferă consumatorilor asigurări cu privire la calitatea și la caracteristicile produselor sau ale procesului de producție utilizat ca urmare a participării fermierilor la aceste scheme, conferă valoare adăugată produselor în cauză și sporesc oportunitățile de piață ale acestora.

În acest fel, România are șansa de a se desprinde din liniile rigide de tip socialist în care economia funcționa centralizat și să se reorienteze spre practicile europene bazate pe economia de piață. Astfel producătorii români vor avea la dispoziție un instrument, finanțat prin fonduri europene, prin care vor putea să își certifice produsele conform unor scheme voluntare de calitate și apoi să comunice, prin programe de marketing, consumatorilor naționali și internaționali valorile produselor certificate. Mecanismul este unul simplu, însă lipsa de informare atât a fermierilor cât și a procesatorilor, dar în special a decidentului public ancorat în realitățile trecutului au făcut ca ferma de familie, micul producător și procesatorii naționali să fie lipsiți de instrumente în lupta lor cu marile companii multinaționale.

7.8. Concluzii parțiale

În acest context socio-economic european, în care calitatea certificată reprezintă un avantaj al fermierului și o solicitare a consumatorului, România a introdus în strategia națională de dezvoltare rurală măsurile europene privind Calitatea și Promovarea produselor agroalimentare abia în anul 2018. Astfel, se deschide calea implementării unei politici publice în domeniul susținerii producătorilor români prin schemele de calitate naționale.

Prin schemele de calitate propuse în teza de doctorat, părțile interesate își vor putea înregistra la autoritatea competentă referențialele de certificare, iar atestarea produselor conform referențialelor înregistrate va contribui la dezvoltarea unor produse competitive pe piața, care să se bucure de un brand recunoscut și protejat.

Politica de certificare/atestare a produselor va constitui un avantaj care va conduce la creșterea competitivității exploatațiilor și unităților de procesare prin comercializarea de produse cu valoare adăugată ridicată și calitate superioară, fiind un punct de plecare în politica de calitate regională cu accente pe condițiile privind achizițiile publice de alimente, taxare și impozitare, precum și alocarea de bugete pentru promovare.

Dacă schema „Calitate Garantată” reprezintă soluția pentru dezvoltarea schemelor de calitate regională, propunând un mecanism european simplu, transparent și eficient destinat entităților legitime de a multiplica bunele practici europene în domeniul certificării la nivel național, schema “Rețetă Consacrată”, prin noul mecanism propus în prezenta lucrare reprezintă un mijloc eficient de protecție al patrimoniului național din sectorul alimentar reprezentat de produsele care

REZUMATUL TEZEI DE DOCTORAT
CALITATEA PRODUSELOR AGROALIMENTARE ROMÂNEȘTI ÎN CONTEXT EUROPEAN
PĂDURE B. Decebal-Ștefăniță

au o prezență dovedită pe piață mai mare de 30 de ani, adică o generație conform abordării europene.

Utilizarea blockchain-ului în securizarea informațiilor schemelor de calitate prezintă o importanță deosebită crescând nivelul de siguranță a informațiilor referitoare la produsele de pe întreg lanțul de aprovizionare.

CAPITOLUL 8. CONCLUZII GENERALE

După aderarea României la Uniunea Europeană, procesul de restructurare și apropiere de agricultura celorlalte state membre se produce lent, fără consecințe vizibile în ceea ce privește compatibilizarea structurală și funcțională a sistemului agroalimentar.

România este a 6-a țară din U.E. ca și mărime a suprafeței agricole, fără însă a emite pretenții de putere agricolă din punct de vedere al eficienței utilizării resurselor naturale.

Contradicția agriculturii românești constă în faptul că avem un potențial extrem de mare, ocupăm locurile fruntașe în UE la producția de floarea soarelui, la producția de porumb și grâu, iar în ultimii 5 ani am devenit campionii U.E. la exportul de cereale. Cu toate aceste rezultate remarcabile la prima vedere, România importă peste jumătate din necesarul de alimente.

Prin aplicare chestionarului celor 162 de respondenți s-a putut determina astfel gradul de cunoaștere al consumatorilor cu privire la schemele de calitate naționale și europene, identificând astfel modul de aprovizionare al produselor alimentare, frecvența cu care achiziționează anumite produse alimentare, frecvența de achiziționare a produselor certificate, gradul de informare cu privire la schemele de calitate, conștientizarea cu privire la componența anumitor ingrediente în produsele alimentare, factorii care influențează achiziționarea produselor, gradul de cunoaștere în ceea ce privește siguranța alimentară, importanța pe care o are certificarea produselor alimentare, dar și cât de dispuși ar fi să plătească în plus pentru un produs certificat.

Printre caracteristicile care influențează foarte des decizia de achiziție a produselor se numără calitatea, încrederea, gustul, mirosul, aspectul, cât de sănătoase sunt și termenul de valabilitate. De asemenea cea mai mare parte dintre respondenți rareori țin cont de aspecte precum: reclamă, promoții, etichetă, controlul unui terț verificador, de existența unor studii comparative legate de produs, dar și de existența unui QR code pentru accesul la informații. Mare parte dintre cei chestionați afirmă faptul că încurajează consumul de produse alimentare locale, regionale, românești, rareori încurajând consumul de produse alimentare din import, produse ale economiei sociale și provenite de pe lanțul scurt de aprovizionare.

În cea mai mare parte a respondenților, aceștia consideră că ambalajul, certificarea produselor, spațiul de depozitare, spațiul de comercializare, modul de obținere, trasabilitatea, condițiile de igienă au un rol important în ceea ce privește siguranța alimentară.

Numeroase țări din Uniunea Europeană au observat importanța pe care o are certificarea produselor atât pentru consumatori, cât și pentru producători. Bazele de date europene DOOR și e-ambrosia indică faptul că certificările de tip IGP dețin o pondere de 51,78% din total, urmat de cele DOP cu 43,97%, precum și STG cu 4,25%. Cele mai multe certificări de produse sunt regăsite în Italia 20,48%, Franța 17,12% și Spania 13%. Principalele produse obținute în sisteme de certificare sunt fructe și legume, cu un procent de 26,78%, urmate de brânzeturi, cu un procent de 16,85% și produse din carne cu 13,49%. De asemenea în cazul produselor viticole Italia și Franța au înregistrate cele mai multe produse DOP și IGP.

Valoarea de vânzare a produselor certificate a fost, în medie, de două ori mai mare decât valoarea de vânzare a unor produse similare fără niciun fel de certificare. Coeficientul de multiplicare a valorii de vânzare se ridică la 2,85 pentru vinuri, 2,52 pentru băuturile spirtoase și 1,5 pentru produsele agroalimentare. Există un avantaj economic clar pentru producători în ceea ce privește comercializarea și creșterea vânzărilor, datorită calității deosebite și reputației acestor produse și faptului că, pentru a obține produse autentice, consumatorii sunt dispuși să aloce bugete mai mari de cheltuieli. Indicațiile geografice reprezintă 15,5% din totalul exporturilor de

produse agroalimentare ale UE. Vinurile au rămas cele mai importante produse, atât în ceea ce privește valoarea vânzărilor totale (51%), cât și în ceea ce privește comerțul extra-UE (50%). SUA, China și Singapore sunt primele destinații ale produselor IG din UE, reprezentând jumătate din valoarea exporturilor de produse IG.

În ceea ce privește calitatea duală, se consideră că o reglementare aplicabilă la nivel european, prin care toate produsele comercializate pe piața unică să fie cuprinse într-un Registru European al Produselor Comercializate pe Piața Europeană – EU DTP (EU database of trade products) ar putea acorda un caracter unic produsului. Completarea EU DTP ar trebui să se facă prin autodeclarare de către operatorul economic, care introduce pentru prima oară pe piața UE produsul și ar fi necesar să conțină informațiile obligatorii în eticheta produsului conform Reg. (UE) 1169/2011.

Prin propunerea legislativă de înființare a Agenției pentru Calitatea și Marketingul Produselor Agroalimentare se urmărește implementarea modelului aplicat la nivel european și atingerea următoarelor obiective naționale:

- creșterea numărului de produse certificate conform unui sistem de calitate instituit la nivel european;
- instituirea de către MADR a unor sisteme voluntare pentru certificarea calității, recunoscute la nivel european;
- recunoașterea de către MADR a unor sisteme voluntare pentru certificarea calității produselor agroalimentare promovate de către părți interesate (asociații, GAL-uri etc) în conformitate cu legislația și orientările europene în materie;
- informarea și promovarea către consumator a schemelor de calitate voluntară recunoscute;
- elaborarea și implementarea proiectelor pentru participarea produselor certificate de calitate la programe naționale și europene finanțate integral sau parțial.
- consilierea și îndrumarea producătorilor în domeniul calității și marketingului produselor agroalimentare de calitate;
- elaborarea de politici publice în domeniul calității produselor agroalimentare de calitate certificată

În prezenta lucrare sunt evidențiate două propuneri legislative a unor scheme voluntare de certificare a calității precum:

- Calitate Garantată
- Rețetă Consacrată

Schemele propuse vor genera cadru pentru atestarea produselor, care vor deveni eligibile pentru finanțarea promovării lor prin fonduri europene. Mecanismele propuse au ca scop ușurarea parcurgerii etapei de notificare la nivel european. S-a considerat că prin legislația europeană s-a urmărit respectarea unor criterii generale privind transparența și accesibilitatea și nu se dorește analizarea referențialului de certificare specific fiecărei scheme.

Schema „Produs de Calitate Garantată” propune un mecanism european simplificat, transparent și eficient, destinat entităților legitime de a multiplica bunele practici europene în domeniul certificării la nivel național. În ceea ce privește schema „Rețetă Consacrată” propune un mijloc eficient de protecție al patrimoniului național din sectorul alimentar reprezentat de produsele care au o prezență dovedită pe piață mai mare de 30 de ani, adică o generație conform abordării europene.

Forma propusă pentru Măsura 3 din cadrul Programului Național de Dezvoltare Rurală, urmărește prin prima componentă Sub Măsura 3.1 sprijinirea fermierilor și a grupurilor de fermieri pentru a aplica la schemele de calitate. Ajutorul primit în urma accesării acestei măsuri, constă într-un stimulent financiar pe o durată de 5 ani, prin care sunt acoperite costurile aferente aderării la schema de calitate, cotizațiile anuale, certificarea și inspecțiile pentru evaluarea conformității. A doua componentă a măsurii, Sub Măsura 3.2 oferă posibilitatea finanțării produselor certificate pentru programele de marketing. Astfel, produsul românesc de calitate certificată va putea să ocupe poziții mai mari în retailul național și internațional. Consumatorii vor înțelege din programele de informare diferențele dintre produsele de calitate și celelalte produse din categorie, influențând astfel decizia lui de cumpărare.

Prin implementarea și continuarea măsurilor prezentate în lucrare, România va putea să genereze cadrul pentru:

- crearea și implementarea unor politici publice privind calitatea produselor agroalimentare;
- introducerea conceptului de „calitate certificată” a produselor agroalimentare ca suport pentru programele de finanțare a informării consumatorilor și promovarea produselor;
- realizarea unui cadru general privind certificarea produselor agroalimentare conform unei scheme de calitate naționale;
- generarea instrumentelor de promovare pentru produsele agroalimentare certificate conform unei scheme de calitate;
- diseminarea către producători și procesatori a informațiilor privind avantajele certificării produselor agroalimentare;
- informarea consumatorilor cu privire la avantajele consumului de produse agroalimentare certificate în conformitate cu schemele de calitate instituite la nivel european și național;
- stabilirea unor obiective strategice naționale care să ducă la schimbarea statutului României din exportator de „subvenție europeană” în vânzător important pe piața mondială a produselor cu valoare adăugată;
- introducerea în definiție a calității produselor agroalimentare și a caracteristicilor legate de metodele de producție, originea materiilor prime, locul de producție și a istoriei produsului;
- atingerea dezideratului de a face din produsele agroalimentare românești atât un motiv de mândrie națională, cât și un motor al creșterii economice

CAPITOLUL 9. PERSPECTIVE DE CONTINUARE A CERCETĂRII

Schemele de calitate alimentară au rolul de a promova și proteja denumirile produselor care au anumite calități prin prisma producerii acestora în anumite zone geografice. Acestea, după certificare nu mai pot fi obținute și în alte zone (DOP, IGP) sau cu alte rețete dacă au fost fabricate prin metode tradiționale sau prin utilizarea unor ingrediente tradiționale (STG).

Conform chestionarului aplicat în cadrul tezei, consumatorul român este puțin informat când vine vorba de schemele de calitate a produselor alimentare, fapt pentru care trebuie găsite noi soluții în vederea promovării importanței schemelor de calitate. Cunoscând acest aspect consumatorii vor putea distinge un produs convențional față de un produs certificat și vor înțelege diferența majoră care este între cele două sisteme de producție.

Prin prisma faptului că mare parte dintre cei chestionați acordă un interes crescut pentru informațiile despre produse și în special despre calitatea acestora, ne indică potențialul uriaș pe care îl au produsele agroalimentare de calitate în perspectiva de dezvoltare a pieței de desfacere.

În continuare, activitățile de cercetare vor viza politicile publice pentru stimularea vânzării produselor de calitate. Din planul de acțiuni putem aminti:

- continuarea politicii de generare a schemelor de calitate (Carne de calitate - bunăstarea animalelor, Etichetă curată, Produs de Mociu, Fabricat în România etc.);
- realizarea unui ghid al achizițiilor publice de calitate, după modelul european al achizițiilor verzi, pentru stimularea autorităților publice să acorde prioritate produselor de calitate;
- asigurarea sec Ministrul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, Adrian Oros, a declarat, luni, 25 mai 2020, într-o conferință de presă că schemele de calitate reprezintă modalitatea de a promova produsele românești, "o modalitate inteligentă prin care nu poate nimeni să te acuze și să intri în procedura de infringement".

Cea mai **importantă recunoaștere** a contribuțiilor publice, oferind și o **perspectivă reală de continuare a demersurilor** privind calitatea produselor agroalimentare a fost oferită de Ministrul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, Adrian Oros, **luni, 25 mai 2020**, într-o conferință de presă. Acesta a menționat că schemele de calitate reprezintă **modalitatea de a promova produsele românești, "o modalitate inteligentă** prin care nu poate nimeni să te acuze și să intri în procedura de infringement".

"În 13 ani, ministerul sau România prin minister nu a notificat la Comisia Europeană nicio schemă de calitate. La această oră avem acceptul Comisiei pentru produsul tradițional ca schemă de calitate națională și europeană. De asemenea, avem în stadiu final de notificare încă **trei scheme de calitate**", a spus Adrian Oros.

Ministrul Agriculturii a precizat că schemele de calitate reprezintă "modalitatea de a promova produse românești, **o modalitate inteligentă** prin care nu poate nimeni să te acuze și să intri în procedura de infringement." "Acest lucru trebuia făcut de mult. Pe lângă faptul că ocoleai infringementul puteai accesa **bani pentru promovare**, dacă promoveai aceste scheme de calitate națională. Deci, avem 'schema de calitate premium', '**schema de calitate garantată**' și '**schema de calitate rețetă consacrată**' sau 'rețetă veche'. De asemenea, zilele trecute am început demersurile pentru 'schema de calitate produs local' și 'produs etic'. **Vom grăbi acest proces de validare a acestor scheme de calitate**, recunoașterea de către Comisie, astfel încât să putem **promova produse românești** prin intermediul acestor scheme de calitate pe de o parte, pe de

REZUMATUL TEZEI DE DOCTORAT
CALITATEA PRODUSELOR AGROALIMENTARE ROMÂNEȘTI ÎN CONTEXT EUROPEAN
PĂDURE B. Decebal-Ștefăniță

altă parte, să **accesăm bani europeni pentru promovarea** lor și să nu mai intrăm în procedurile de infringement", a explicat ministrul Agriculturii.

CAPITOLUL 10. LISTA LUCRĂRILOR PUBLICATE

A. Lucrări publicate în reviste indexate Web of Science (Clarivate Analytics)

- Decebal-Ștefăniță Pădure, Petru Alexe, Nicoleta Stănciuc, Marius Mihai Micu (2019). The need for the voluntary quality certification schemes in food industry. A critical overview on dual-standard issue. *Scientific Papers Series "Management, Economic Engineering in Agriculture and Rural Development"*, Volume 19, Issue 3, ISSN 2284-7995;
- Decebal-Ștefăniță Pădure, Petru Alexe, Nicoleta Stănciuc, Marius Mihai Micu, Eduard Alexandru Dumitru (2019). The impact of religious traditions on consumer's behavior and food products' certification. *Scientific Papers Series "Management, Economic Engineering in Agriculture and Rural Development"*, Volume 19, Issue 3; ISSN 2284-7995.
- Decebal-Ștefăniță Pădure, Loredana Dumitrașcu, Petru Alexe, Nicoleta Stănciuc. Percepția consumatorilor privind schemele de calitate naționale și europene. Măsuri naționale generate pentru promovarea produselor românești. *Amfiteatru economic*. În curs de elaborare.

B. Lucrări publicate în reviste indexate în baze de date internaționale

- Adriana Radu (Balaban), Petru Alexe, Decebal-Ștefăniță Pădure, Adriana Macri, Nastasia Belc (2018). Perception of Romanian Consumer on QR Code as an Extension of Nutrition Labelling. *Analele Universității "Dunărea de Jos" din Galați. Fascicula II, Matematică, fizică, mecanică teoretică*, Anul X(XLI), Nr.2, ISSN 2067-2071.

C. Participări la manifestări internaționale

- Augustin Octavin Mihalache, Gabriela Iordăchescu, Maricica Stoica, Loredana Dumitrașcu, Maria Dorina Pașca, Decebal-Ștefăniță Pădure (2017). Atitudes of Farmers – Meat Processors – Consumers Chain on Pig Surgical Castration Versus Entire Male Production or Imunocastration, *VIII International Scientific Agriculture Symposium "Agrosym 2017"*, p. 832.
- Nicoleta Stănciuc, Decebal-Ștefăniță Pădure (2017). Identical Package – Different Composition. Fraud or Lack of Morality. A Case Study, 8th International EuroAliment Symposium, oral presentation.

D. Participări la manifestări naționale

- Decebal-Ștefăniță Pădure (2017). Think European, Eat Romanian! Romanian agri-food products quality certification scheme: the economic advantages of national food traditions recognition in European space, Conferința Școlilor Doctorale, SCDS UDJG, Universitatea Dunărea de Jos din Galați, p. 119.
- Decebal-Ștefăniță Pădure (2017). Calitatea duală a alimentelor europene, Seminar ESE – „Etichetare. Siguranță. Etică, 8-9 noiembrie 2017, RoAliment.
- Decebal-Ștefăniță Pădure (2018). Promovarea produselor alimentare de calitate, 25-27 aprilie, Conferință Industria Cărnii.
- Decebal-Ștefăniță Pădure (2019). Măsura 3 din PNDR – Sisteme de calitate pentru produsele agricole și alimentare, 30-31 mai, Expo-Conferința Internațională MEATMILK 2019 – Protejarea interesului național în condițiile globalizării sectoarelor de carne și lapte.
- Decebal-Ștefăniță Pădure (2019). GLT: Calitatea și Marketingul Produselor Agroalimentare, 11-13 Septembrie.

BIBLIOGRAFIE

1. Argüelles, L., Anguelovski, I., Sekulova, F. (2018). How to survive: Artificial quality food schemes and new forms of rule for farmers in direct marketing strategies. *Journal of Rural Studies*, 62, 10-20.
2. Marsden, T., Smith, E. (2005). Ecological entrepreneurship: sustainable development in local communities through quality food production and local branding. *Geoforum*, 36 (4), 440–451. <https://doi.org/10.1016/j.geoforum.2004.07.008>.
3. Murdoch, J., Marsden, T., Banks, J. (2009). Quality, nature, and embeddedness: some theoretical considerations in the context of the food sector. *Economic Geography*, 76 (2), 107–125. <https://doi.org/10.1111/j.1944-8287.2000.tb00136.x>.
4. Lawrence, G., Cheshire, L., Richards, C. (2004). Agricultural production and the ecological question. In: White, Robert (Ed.), *Controversies in Environmental Sociology*. Cambridge Univ. Press, Cambridge.
5. Bovell-Benjamin A, Bromfield E. (2010). Nutrition and bioavailability: sense and nonsense of nutrition labelling. *Ensuring global food safety*. In: Boisrobert C, Stjepanovic A, Oh S, Lelieveld H, editors. San Diego: Academic Press, 289-309.
6. Magdoff, F., Bellamy F., Buttell, J. Frederick H. (Eds.) (2000). *Hungry for Profit: The Agribusiness Threat to Farmers, Food, and the Environment*. Monthly Review Press, New York, NY.
7. Bernues, A., Olaizola, A., & Corcoran, K. (2003). Labelling information demanded by European consumers and relationships with purchasing motives, quality and safety of meat. *Meat Science*, 65, 1095-1106.
8. Grunert, K. G., Wills, J. M., & Fernandez-Celemin, L. (2010). Nutrition knowledge and use and understanding of nutrition information on food labels among consumers in the UK. *Appetite*, 55, 177-189.
9. McMichael, P. (2017). *Development and Social Change: A Global Perspective*, sixth ed. SAGE, Los Angeles.
10. Buller, H., Morris, C. (2004). Growing goods: the market, the state, and sustainable food production. *Environment and Planning*, 36 (6), 1065–1084. <https://doi.org/10.1068/a35282>.
11. Messer, K.D., Costanigro, M., M. Kaiser, H.M. (2017). Labelling Food Processes: The Good, the Bad and the Ugly. *Applied Economic Perspectives and Policy*, 39(3), 407–427.
12. Hieke, S., Taylor, C.R. (2012). A critical review of the literature on nutritional labelling. *Journal of Consumer Affairs*, 46(1), 120-156.
13. Miller, I.M.S., Cassady D.L. (2015). The effects of nutrition knowledge on food label use. A review of the literature. *Appetite*, 92, 207-216.
14. Renting, H., Marsden, T., Banks, K., Jo. (2003). Understanding alternative food networks: exploring the role of short food supply chains in rural development. *Environment and Planning*, 35 (3), 393–411. <https://doi.org/10.1068/a3510>.
15. Thorndike MD, A.N., Riis, J., Sonnenbers, L.M., Levy, D.E.. (2014). Traffic-Light Labels and Choice Architecture: Promoting Healthy Food Choices, *American Journal of Preventive Medicine*, 46 (2), 143-149.

16. Liu, Y.C., Gao, H. M. (2016). Chapter 12 - Development and Applications of Mobile Farming Information System for Food Traceability in Health Management, *Applied Computing in Medicine and Health Emerging Topics in Computer Science and Applied Computing*, 244-268.
17. Renting, H., Marsden, T., Banks, J. (2003). Understanding alternative food networks: exploring the role of short food supply chains in rural development. *Environment and Planning A: Economy and Space*, 35 (3), 393–411.
18. Messer, K.D., Costanigro, M., M. Kaiser, H.M. (2017). Labelling Food Processes: The Good, the Bad and the Ugly. *Applied Economic Perspectives and Policy*, 39(3), 407–427.
19. Goodman, M.K. (2004). Reading fair trade: political ecological imaginary and the moral economy of fair-trade foods. *Political Geography*, 23(7), 891–915. <https://doi.org/10.1016/j.polgeo.2004.05.013>.
20. Federal Register (2010), Front-of-Pack and Shelf Tag Nutrition Symbols; Establishment of Docket: Request for Comments and Information. U.S. Department of Health & Human Services, Food & Drug Administration, 75 (82) (April 29), 22602–22606.
21. Guthman, J. (2007). The Polonyian Way? Voluntary food labels as neoliberal governance. *Antipode*, 39 (3), 456–478. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8330.2007.00535.x>.
22. McGuire, S. (2012) Institute of Medicine. Front-of-Package Nutrition Rating Systems and Symbols: Promoting Healthier Choices. *Advance in Nutrition*. 3, 323-333.
23. Zugravu, C.A., Patrascu, D., Prejbeanu, I., Tarcea, M. (2011). Food-label “check before buy” and association with demographic, nutritional and purchasing factors in a group of Romanians. *Annals. Food Science and Technology*, 12, 22-29.
24. Goodman, D., DuPuis, M., Goodman, E., Michael K. (2014). *Alternative Food Networks: Knowledge, Practice, and Politics*. 1. Publ. Routledge Studies of Gastronomy, Food and Drink. Routledge, London.
25. Moragues-Faus, A., Sonnino, R. (2012). Embedding quality in the agri-food system: the dynamics and implications of place-making strategies in the olive oil sector of Alto Palencia, Spain: embedding quality: dynamics and implications. *Sociologia Ruralis*, 52 (2), 215–234. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9523.2011.00558.x>.
26. Goodman, D., 2003. The quality “turn” and alternative food practices: reflections and agenda. *Journal of Rural Studies*, 19(1), 1–7. [https://doi.org/10.1016/S0743-0167\(02\)00043-8](https://doi.org/10.1016/S0743-0167(02)00043-8).
27. Smith, B.L., 1993, organic Food vs. Supermarket Foods: element levels, *Journal of Applied Nutrition*, 45, 18-24.
28. Caries-Veyrat, C., Amiot, M.J., Tyssandier, V., Grasselly, D., Buret, M., Mikolajczak, M., Guillard, J.C., Bouteloup-Demange, C., Borel, P., 2004, Influence of organic versus conventional agricultural practice on the antioxidant micronutrient content of tomatoes and derived purees; consequence on antioxidant plasma status in humans, *Journal of Agricultural and Food chemistry*, 52, 6503-6509.
29. Institutul Național de Statistică, baze de date, accesat 12.11.2019
30. Pâslaru, S. (2019). *Capitalul privat românesc*. Ed. A IV-a. Tonica Group, <https://www.piarom.ro/studiul-capitalul-privat-romanesc-editia-a-iv-a/>
31. Baze de date DOOR al Uniunii Europene, accesat 12.11.2019, <https://ec.europa.eu/agriculture/quality/door/list.html?locale=ro>

32. Legea nr. 133/2019 pentru înființarea Agenției pentru Calitatea și Marketingul Produselor Agroalimentare
33. Soltani, E., Azadegan, A., Liao, Y., Phillips, P. (2011). Quality Performance in a Global Supply Chain: Finding out the Weak Link. *International Journal of Production Research*, 49, 269–293.
34. Militaru, C., Drăguț, B., Zanfir, A. (2014), *Management prin calitate*. Editura Universitară, ISBN: 978-606-28-0016-1.
35. Ruxandra, I. (1997). Repere cronologice în abordarea calității, *Tribuna calității*, nr.67, noiembrie.
36. Regulamentul (CE) nr. 178/2002 al Parlamentului European și al Consiliului din 28 ianuarie 2002 de stabilire a principiilor și a cerințelor generale ale legislației alimentare, de instituire a Autorității Europene pentru Siguranța Alimentară și de stabilire a procedurilor în domeniul siguranței produselor alimentare
37. Regulamentul (CE) nr. 178/2002 al Parlamentului European și al Consiliului din 28 ianuarie 2002 de stabilire a principiilor și a cerințelor generale ale legislației alimentare, de instituire a Autorității Europene pentru Siguranța Alimentară și de stabilire a procedurilor în domeniul siguranței produselor alimentare
38. Parasecoli, F. (2017). *Knowing where it comes from: Labelling traditional foods to compete in a global market*. Iowa: University of Iowa Press.
39. Spiller, A., Tschofen, B. (2017). Taste. Power. Tradition. Placing geographical indications on an interdisciplinary agenda. In S. May, K. L. Sidali, A. Spiller, & B. Tschofen (Vol. Eds.), *Taste. Power. Tradition. Geographical Indications as cultural property. Göttingen studies in cultural property. Vol. 10. Taste. Power. Tradition. Geographical Indications as cultural property. Göttingen studies in cultural property* (pp. 3–11). Göttingen: Universitätsverlag Göttingen 2017.
40. Regulamentul (UE) nr. 1151/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 noiembrie 2012 privind sistemele din domeniul calității produselor agricole și alimentare
41. Directiva (UE) 2015/1535 a Parlamentului European și a Consiliului din 9 septembrie 2015 referitoare la procedura de furnizare de informații în domeniul reglementărilor tehnice și al normelor privind serviciile societății informaționale (Text cu relevanță pentru SEE).
42. Comunicarea Comisiei – Orientările UE privind cele mai bune practici pentru sistemele de certificare voluntară a produselor agricole și alimentare (2010/C 341/04).
43. Higgins, V., Dibden, J., Cocklin, C. (2008). Neoliberalism and natural resource management: agri-environmental standards and the governing of farming practices. *Geoforum*, 39 (5), 1776–1785. <https://doi.org/10.1016/j.geoforum.2008.05.004>.
44. Lawrence, G. (2004). Promoting sustainable development: the question of governance. In: *Plenary Address XI World Congress of Rural Sociology, Trondheim Norway*.
45. Agyeman, J., McEntee, J. (2014). Moving the field of food justice forward through the lens of urban political ecology: moving the field of food justice forward. *Geography Compass*, 8(3), 211–220. <https://doi.org/10.1111/gec3.12122>.
46. Alkon, Alison Hope, McCullen, Christie Grace, 2011. Whiteness and farmers markets: performances, perpetuations ... contestations? *Antipode*, 43 (4), 937–959. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8330.2010.00818.x>

47. Albuquerque, T. G., Beatriz, M., Oliviera, P.P., Costa, H.S. (2018). 25 years of European Union (EU) quality schemes for agricultural products and foodstuffs across EU Member States. *Journal of the Science of Food and Agriculture*, 98(7), 2475-2489. doi: 10.1002/jsfa.8811.
48. Anastase, A., Anastase, I., (2004), *Standardizarea și certificarea mărfurilor*, București, Editura ASE, 120-124.
49. Studiu Arete – Research and consulting in Economics privind importanța diversificării sistemelor de certificare voluntară a produselor agricole și alimentare, <https://www.areteonline.net/en/arete/>
50. Pop, C. (2008), *Managementul calității*, Editura Economică, ISBN: 9738953405.
51. Drăgulănescu, N., (1996) *De la calitatea controlată, la calitatea totală*, București, Editura Alternative 67-69.
52. Iosif, N., Monole. V., Stoian. M., Ion, R. A., Boboc, D. (2002), *Analiza calității produselor*, București, Editura Tribuna Economică, 54-56.
53. Kifor, C. V., Oprean, C. (2005), *Ingineria calității*, Sibiu, Editura Universității „Lucian Blaga”, 89-91.
54. Oprean, C., Kifor, C. V., Suci, O. (2005), *Managementul integrat al calității*, Sibiu, Editura Universității „Lucian Blaga”, 77-78.
55. Parker, G. (1998), *Costurile calității*, București, Editura Codesc, 96-103.
56. Pruteanu, O. (1998), *Managementul calității totale*, Iași, Editura Junimea, 173-175.
57. Maniu, A. I. (1998), *Manualul calității*, București, Editura Economica, 1998, 43-46.
58. Olaru, M. (1999), *Managementul calității. Concepte și principii de bază*, București, Editura ASE, 72-73.
59. Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 al Parlamentului European și al Consiliului privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1698/2005 al Consiliului
60. Regulamentul (CE) nr. 1698/2005 al Consiliului din 20 septembrie 2005 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR)
61. Ordinul nr. 724/2013 privind atestarea produselor tradiționale cu modificările și completările ulterioare.
62. Ordinul nr. 690/2004 pentru aprobarea Normei privind condițiile și criteriile pentru atestarea produselor tradiționale.
63. Ordinul nr. 394/2014 privind atestarea produselor alimentare obținute conform rețetelor consacrate românești.
64. Hu, J., Zhang, J., Mei, M., Yang, W., Shen, Q. (2019). Quality control of a four-echelon agri-food supply chain with multiple strategies. *Information Processing in Agriculture*, 6, 425– 437.
65. Rojanski, V., Bran, F., Diaconu, G. (2002), *Protecția și ingineria mediului*. Ediția a-II-a, București, Editura Economica, 56-57.
66. Sârbu, R., (1998), *Certificarea, auditarea și gestiunea costurilor calității*, București, Editura ASE, 42-43.
67. Suci, O. (2001), *Managementul calității mediului*. Curs, Sibiu, Universitatea „Lucian Blaga”, 66-67.

68. Apostu S., (2004), Managementul Calității Alimentelor, Editura Risoprint, Cluj-Napoca, 89-103.
69. Chira A., (2001) The use of HACCP principles, in the vegetable production field XXXI ESNA Meeting, Chania, Greece, 127-133.
70. Chira. A., (2005), Sistemul de management al siguranței alimentului conform principiilor HACCP, Editura Conteca Grup, București, 77-79.
71. Hammoudi, A., Hoffmann, R., Survey, Y. (2009). Food safety standards and agri-food supply chains: an introductory review. *European Review of Agricultural Economics*, 36 (4), 469–479.
72. Juran, M., (2000) Planificarea calității, Editura Teora, București, 87-89.
73. Loken, J., (2001), The HACCP food safety manual, John Wiley Inc., New York, 27-31.
74. Prunea, P., (2003), Riscul în activitatea economică, Editura Economică, București, 124-126.
75. Ștețca, G. (2008), Igiena unităților de industrie alimentară, Editura Risoprint, Cluj-Napoca, 67-69.
76. Teodoru, T., (2004), Implementarea și certificarea sistemelor de management, Editura Conteca, București, 77-78.
77. Toledo, J.C., Borrás, M.A.A., Scalco, A.R., Lima, L.S. (2004). Coordenação da qualidade em cadeias de produção: estrutura e método para cadeias agroalimentares. *Gestão & Produção*, 11 (3), 355–372.
78. Vieira, A.C.P., Buainain, A.M., & Spers, E.E. (2010). A segurança do alimento e a necessidade da informação aos consumidores. *Cadernos de Direito*, Piracicaba, 10 (19), 21–37.
79. Marsden, T. (2004). Theorising food quality: some key issues in understanding its competitive production and regulation. In: Harvey, M.; Mcmeekin, A.; Warde, A. (Eds.). *Qualities of Food*. (p. 129–155). New York: Palgrave.
80. Rossi Scalco, A., Devos Ganga, R.M., De Oliveira, S.C., Baker, G. (2020). Development and validation of a scale for identification of quality attributes of agri-food products in short chains. *Geoforum*, <https://doi.org/10.1016/j.geoforum.2020.02.012>
81. Marsen, T. (2002), Food Supply Chain Approaches: Exploring their Role in Rural Development. *Sociologia Ruralis*, 40, 424-438.
82. Migliore, G., Schifni, G., Cembalo, L. (2015). Opening the black box of food quality in the short-supply chain: effects of conventions of quality on consumer choice. *Food Quality and Preference*, 39, 141–146.
83. Moreno, M.C.H., Medina, A.F. (2014). La calidad en el sistema agroalimentario globalizado. *Revista Mexicana de Sociología*, 76, 557-582.
84. Murdoch, J.T.K., Marsden, Banks, J. (2000). Quality, nature, and embeddedness: some theoretical considerations in the context of the food sector. *Economic Geography*, 76, 107–125.
85. Bojnec, S., Petrescu, D.C., Petrescu-Mag, R.M., Rădulescu, C.M. (2019). Alimentele ecologice locale: Preferințele consumatorilor, *Amfiteatru economic*, 21 (50), 161-180.
86. Moor, U., Moor, A., Pöldma, P. and Heinmaa, L., 2014. Consumers preferences of apples in Estonia and changes in attitudes over five years. *Agricultural and Food Science*, 23(2), 135-145.

87. Petrescu, D.C., Oroian, I.G., Proorocu, M., Mihăiescu, T., Paulette, L. and Varban, D., 2013. Organic products: consumption habits and perceptions. *Advances in Environmental Sciences – Bioflux*, 5(1), 1-9.
88. Drăgoi, M.C., Andrei, J.V., Mieilă, M., Panait, M., Dobrotă, C.E., Lădaru, R.L. 2018. Siguranța și securitatea alimentară în România – O analiză econometrică în contextul transformării paradigmei agricole naționale. *Amfiteatru economic*, 20 (47), 87-103.
89. Miao, P., Chen, S., Li, J., Xie, X. (2020). Decreasing consumers' risk perception of food additives by knowledge enhancement in China. *Food Quality and Preference* 79, 103781.
90. <https://www.brandprivat.ro/ro/noutati/De-ce-se-teme-ministrul-Agriculturii-si-Dezvoltarii-Rurale-de-branduri.html>
91. Ordinul comun nr. 560/1.271/339/210 din anul 2006 al Ministerului Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale, Ministerului Sănătății Publice, Autorității Naționale pentru Protecția Consumatorilor și Autorității Naționale Sanitar Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor pentru aprobarea Normelor cu privire la comercializarea produselor din carne.
92. Directiva (UE) 2019/633 A Parlamentului European și a Consiliului din 17 aprilie 2019 privind practicile comerciale neloiale dintre întreprinderi în cadrul lanțului de aprovizionare agricol și alimentar
93. Directiva 2005/29/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 mai 2005 privind practicile comerciale neloiale ale întreprinderilor de pe piața internă față de consumatori și de modificare a Directivei 84/450/CEE a Consiliului, a Directivelor 97/7/CE, 98/27/CE și 2002/65/CE ale Parlamentului European și ale Consiliului și a Regulamentului (CE) nr. 2006/2004 al Parlamentului European și al Consiliului („Directiva privind practicile comerciale neloiale”)Text cu relevanță pentru SEE.
94. Study on economic value of EU quality schemes, geographical indications (GIs) and traditional specialties guaranteed (TSGs) Final Report, Written by AND-International October 2019, <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/a7281794-7ebe-11ea-aea8-01aa75ed71a1>
95. Prezentare AMA Marketing proiect BANCA MONDIALĂ, București, sediul MADR, 30 Martie 2015
96. Proiect de Lege pentru înființarea Agenției pentru Calitatea și Marketingul Produselor Agroalimentare, http://www.cdep.ro/pls/proiecte/upl_pck2015.proiect?idp=17227
97. Regulamentul (CE) nr. 882/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2004 privind controalele oficiale efectuate pentru a asigura verificarea conformității cu legislația privind hrana pentru animale și produsele alimentare și cu normele de sănătate animală și de bunăstare a animalelor
98. Hotărârea nr. 1016/2004 privind măsurile pentru organizarea și realizarea schimbului de informații în domeniul standardelor și reglementărilor tehnice, precum și al regulilor referitoare la serviciile societății informaționale între România și statele membre ale Uniunii Europene, precum și Comisia Europeană.
99. Directiva (UE) 2015/1535 a Parlamentului European și a Consiliului din 9 septembrie 2015 referitoare la procedura de furnizare de informații în domeniul reglementărilor tehnice și al normelor privind serviciile societății informaționale.

100. Caro, M.p., Ali, M.A., Vecchio, M., Giaffreda, R. (2018). Blockchain-based Traceability in Agri-Food Supply Chain Management: A Practical Implementation. 2018 IoT Vertical and Topical Summit on Agriculture - Tuscany (IOT Tuscany).
101. Prezentare Mecanism pentru finanțarea produselor românești, 6 mai 2020, București, Decebal Ștefăniță Pădure.
102. Studiu World Vision România – Agricultura ecologică: Românii vor să mănânce bio, dar foarte puțini știu de fapt ce înseamnă, <https://www.romaniapozitiva.ro/romania-pozitiva/studiu-world-vision-romania-agricultura-ecologica-romanii-vor-sa-manance-bio-dar-foarte-putini-stiu-de-fapt-ce-inseamna/>.